

TURKU ROCK ACADEMYN TOIMINTAMALLI JA STRATEGIA

Musiikkiteollisuus perus- ja muutostilassa koronavuodesta 2020 asti

Ossi Kivijärvi

Pro gradu -tutkielma

Turun yliopisto

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Musiikkitiede

Kevät 2021

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos, Humanistinen tiedekunta

KIVIJÄRVI, OSSI: Turku Rock Academyn toimintamalli ja strategia –
Musiikkiteollisuus perus- ja muutostilassa koronavuodesta 2020 asti

Pro Gradu -tutkielma, 60 sivua, 3 liitesivua

Musiikkitiede

Huhtikuu 2021

.....

Tämä pro gradu -tutkielma käsittelee Turku Rock Academyn toimintaa ennen ja jälkeen COVID-19-pandemian mukaista rajoitustilaa. Tutkielma on toteutettu keräämällä puolistrukturoituihin haastatteluihin perustuva aineisto toiminnan jäseniltä ja yhteistyökumppaneilta, joiden vuorovaikutus ja toimintatavat refleктоivat yleisiltä piirteiltään koko musiikkiteollisuuden tilaa. Kyseessä on laadullinen etnografinen tutkimus, joka musiikkitieteellisenä opinnäytetyönä kuuluu musiikkiteollisuuden tutkimuksen sekä yhteiskunnallisen musiikintutkimuksen piiriin. Tutkimuksessa määritellään perustilaksi toimintamalli, jota ei koske erityiset rajoitustoimet ja joiden puitteissa koko musiikkiteollisuus voi tavalliseen tapaan järjestää tapahtumia ja muuta tuotantoa. Turku Rock Academy on ollut kiinteässä vuorovaikutuksessa koko olemassaolonsa ajan musiikkiteollisuuteen, jonka piirissä tapahtuvat ilmiöt heijastuvat vastavuoroisesti Turku Rock Academyn toimintaan. Muutostilakäsitteellä tarkoitetaan tilannetta, jossa kulttuuriteollisuus ajautuu kriisiin ja sopeutuu sen olosuhteisiin. Koronakriisin mukaisen rajoitustilan aikana musiikkiteollisuus on kohdannut valtavia tappioita siinä, missä sen tavalliset toimintatavat ovat laajasti estyneitä. Tarkoituksena on esitellä myös musiikkialan yleisiä keinoja sopeutumistilassa. Turku Rock Academyn henkilökunta koostuu musiikkialan ammattilaisista, joiden näkemykset edustavat laajasti koko musiikkialan ammattikuntaa.

Asiasanoja: Turku Rock Academy, musiikkiteollisuus, kulttuuriteollisuus, nuorisopalvelut, taidetuki, COVID-19, kulttuurikriisi, rajoitustila, musiikkiala, Cultural Industries, Cultural crisis, Music Industries, Youth services, Suomi, Turku, Musiikkitiede, Musicology.

DISPOSITIO

1. Johdanto.....	1
1.1 Turku Rock Academy reflektoi musiikkiteollisuutta.....	1
1.2 Tutkimuskysymys.....	2
1.3 Keskeisiä käsitteitä – Perustila ja muutostila.....	3
2. Tutkimuksen tausta.....	6
2.1 Tutkimusalue ja aineisto.....	6
2.2 Aiempi paikallisen musiikkikulttuurin kenttätutkimus.....	7
2.3 Tutkimuksen relevanssi ja tutkimusetiikka.....	8
3. Musiikkiteollisuus rajoitustilassa.....	10
4. Musiikkiteollisuus perustilassa.....	12
4.1 Taiteen tekijän ja toimeksiantajan suhde.....	12
4.2 Yleisiä piirteitä tekijän ja toimeksiantajan välillä.....	13
5. Turku Rock Academy perustilassa.....	16
5.1 Vuorovaikutussuhteet normaalioloissa.....	16
5.2 Hallinnollinen taso.....	16
5.3 Yksityinen taso.....	18
5.4 Suhteet yksityishenkilöihin.....	20
6. Musiikkiteollisuus muutostilassa.....	23
6.1 Kulttuurikriisiteoria ja sopeutuminen.....	23
6.2 Turku Rock Academy muutostilassa.....	27
6.2.1 Vaikutus toimintaan.....	28
6.2.2 Sopeutumisen keinot.....	31
6.2.3 Toiminta osana yhteiskuntaa, kulttuuria ja teollisuutta...39	
7. Yhteenveto ja tulkinta.....	48
8. Lähteet.....	61
Lähdekirjallisuus, artikkelit ja Internetlähteet	
Haastattelut	
LIITE 1. Tietosuojailmoitus	

1. JOHDANTO

1.1 Turku Rock Academy reflektoi musiikkiteollisuutta

Tässä Pro gradu-tutkielmassa käsitellään Turun nuortenpalveluihin kuuluvan Turku Rock Academyn (TRA) toiminnan tilaa ennen ja jälkeen vuonna 2020 koronapandemian hillitsemiseksi asetettuja rajoitteita. Tutkimus asettuu kahdelle tarkasteltavalle ajanjaksolle, jotka käsittävät ajan ennen rajoituksia ja ajan niiden jälkeen. Tutkimuskysymykseksi asettuu tiedontarve siitä, kuinka koronarajoitusten muokkaama yhteiskunnallinen tilanne on vaikuttanut Turku Rock Academyn toimintaan kokonaisvaltaisesti, ja kuinka koko musiikkiteollisuuden mekanismit heijastuvat myös Turku Rock Academyn toimintaan. Tutkielmassa tarkastellaan Turku Rock Academyn verkostoja ja vuorovaikutussuhteita valtiollisiin ja kunnallisiin hallintoelimiin, musiikkialan yrittäjiin ja järjestäjiin sekä yksityishenkilöihin ja arvioidaan näiden suhteiden laatua kahden eri ajanjakson välillä vertailevasta näkökulmasta. Tutkimusintressinä on reflektoida tämän nuortenpalveluiden osan tilaa yleisesti koko musiikkialaan.

Turku Rock Academy on Turun kaupungin nuorisopalveluiden sisäinen hanke, jonka toimintamallia on viety myös muihin kaupunkeihin. Turku Rock Academy kuvaa toimintaansa keskittymällä kokonaisvaltaisesti musiikin tekemiseen ja sen esittämisen eri osa-alueisiin. Turku Rock Academy tarjoaa tietoa nuorille eri uravaihtoehtoista musiikkialalla ja laaja-alaisia näkemyksiä sekä tukea työllistymiseen musiikin parissa. (Turku.fi 2019.)

Vuoden 2020 yhteiskunnallista tilaa on määrittänyt COVID19 koronaviruspandemian vastainen yhteiskunnallinen kamppailu ja rajoitustila, jossa kokoontumisvapautta on säännöstellty joko suositusten tai pakkokeinojen nojalla. Tämä on oleellisesti vaikuttanut myös musiikkialalla lähes katastrofaalisin seurauksin, joka koskee myös Turku Rock Academyn käytännön toimintaa.

Työn etnografisen osan aihepiiri kuuluu nuorisotyön kentälle. Tutkimukseen osallistuvat vastaajat toimivat kyseisen nuorisopalveluyksikön kanssa joko työntekijöinä tai yhteistyökumppaneina. Vastaajien näkökulmat rajoitustilan aikaiseen toimintaan osaltaan heijastaa koko musiikkiteollisuuden kohtaamaa kurimusta, jossa Turku Rock Academy valmentaa julkisen palvelun muodossa muusikoita kohti ammattitaitoista osaamista myös kaupallisella musiikkialalla.

Kaksiosainen tutkimusasetelma perustuu odottamattoman yhteiskunnallisen tilanteen tuomaan muutokseen. Ajassa, jossa elämme, on uhkakuva todellinen. Historiallisesti merkittävä pandemian vastainen sulkutila oli ensimmäinen laatuaan yhteiskunnassamme, eikä tutkielmaa laatiessa voida olla varmoja, mihin suuntaan yhteiskunnallinen eriytyminen kehittyy. Yhteiskuntatutkija Kaarlo Tuori (1990) näkee valtion puuttumisen enenevässä määrin yhteiskunnallisiin toimiin kasvattavan poikkeustilanteiden alaa, joiden voittaminen katsotaan valtion tehtäväksi. Samalla normaali- ja poikkeusolojen sekä normaali- ja poikkeusvaltuuksien välinen ero käy yhä liukuvammaksi.

Hätätilaoikeuteen kuuluvien instituutioiden keskeisenä valtuuttavana vaikutuksena on yleensä, että tietyt valtionelimet saavat puuttua kansalaisten perusoikeuksiin, joita perustuslaki normaalioloissa suojaa, kuten kokoontumis- ja yhdistymisvapaus sekä henkilökohtaiset vapaudet. (Tuori 1990: 152.) Tällä hetkellä poikkeustila on ”uusi normaali” kaikissa yhteiskunnan segmenteistä tavallisten ihmisten vuorovaikutuksesta organisoituun toimintaan. COVID19-pandemia on ravistanut yhteiskuntaa ja kansainvälisiä yhteisöjä ottamaan tosissaan vakavat biologiset tartuntariskit. Vain aika näyttää, voidaanko toimiamme katsoa jälkeenpäin ylilyönteinä vai asianmukaisina toimenpiteinä, joiden perintö elää yhä hengityssuojaimien käytön, rokotuksien, turvavälien noudattamisen ja kokoontumisvapauden säätelyn ja niistä koituvien yhteiskunnallisten muutosten muodoissa.

1.2 Tutkimuskysymys

Tutkimuskysymyksenä nousee tiedontarve siitä, miten Turku Rock Academyn toiminta ja perustila-käsitteen kautta tulkitut vuorovaikutussuhteet ovat muuttuneet rajoitustilan aikana. Kysyttävänä on, kuinka yleiset kulttuuriteollisuuden kriisitilan ja ilmiöt heijastuvat sen toimintaan. Tutkielman vasta muotoutuessa ilmeni yhteiskunnassa suuri muutos, jossa COVID-19 epidemian myötä kaikkea yhteiskunnallista toimintaa jouduttiin rajoittamaan. Erityisesti musiikkialalla, jossa Turku Rock Academy vaikuttaa, kokoontumisvapauden rajoittaminen johti pakosta tilanteeseen, jossa uusia toimintatapoja oli kehitettävä. Tutkielma jakautuu näin kahteen osaan; Turku Rock Academyn toiminnan aikaan ennen koronapandemiaa ja

sen aikana. Keväällä 2021 koronatilanne on edelleen vakava ja tutkielman toinen osa sijoittuukin keskelle tiukimpia rajoitustoimia.

1.3 Keskeisiä käsitteitä – Perustila ja muutostila

Tutkimuksen tekeminen sisältää niin tutkimuskirjallisuuteen perustuvia teoreettisia pohdintoja kuin myös monia käytännöllisiä järjestelyjä ja toimia. Käytän tässä tutkielmassa käsitteitä perustila ja muutostila. Taidetukiteoria käsittää kulttuuriteollisuuden mekanismit tavallisissa olosuhteissa, joiden toiminta ei ole rajoitettua. Taidetukiteoriaan perustuva musiikkiteollisuuden toimintamalli kuvataan tutkielmassa perustilana, kun taas kulttuurikriisiteoriaan perustuva toimintatavan muutos kuvataan muutostilana.

Perustilan keskeiset käsitteet liittyvät taidehistoriallisen sponsorointijärjestelmän vuorovaikutusanalyysin havaitsemiin ilmiöihin kahden tekijän, taiteilijan ja kustantajan välisenä suhteena. Taidetukiteoria perustuu taidehistorian tutkijan Jonathan Nelsonin ja peliteoriaa tutkineen ekonomisti Richard Zeckhauserin kirjaan *The Patron's Payoff*, jossa taiteen ja taloustieteen välistä vuorovaikutussuhdetta analysoidaan systemaattisena prosessina.

Tukitapahtuma nähdään hyötyjä, kustannuksia ja rajoitteita punnitsevana ”pelinä”. Taiteen ja talouden välistä vuorovaikutusta on tutkinut Minna Ikävalko (2004) väitöskirjassaan *Pas de deux of art and business: a study of commitment in art sponsorship relationships*, jonka mukaan sekä toimeksiantajalla että tekstien tuottajalla on omat vastualueensa ja liikkumatilansa.

Kulttuurisosiologi David Hesmondhalgh (2002) on keskittynyt teoksessaan *The Cultural Industries* media- ja kulttuuriteollisuuteen ja erityisesti digitaalisen ajan mediaan sekä musiikin sosiologiaan, jota käytetään tämän tutkielman pääasiallisena analyysin välineenä koskien musiikkiteollisuuden muutostilaa. Hänen filosofiaansa kuuluu kaiken kulttuurisen ilmaisun ja tuotannon käsittely diskursiivisina teksteinä. The Cultural Industries -teos sisältää kokoelman työkaluja kulttuuriteollisuuden valtasuhteiden analyysiin, jotka tässä tutkielmassa painottuvat yhteistyöverkostojen vuorovaikutussuhteisiin ja niiden muutoksiin kriisitilanteessa. Kulttuuritalouden suhdeverkosto politiikkaan, artisteihin, tiedotusvälineisiin, medioihin ja teknologiaan on jatkuvassa liikkeessä oleva prosessi. Kulttuuriteollisuus tuottaa ja kierrättää

kulttuurisia tekstejä, joilla tarkoitetaan myös musiikkiteollisuuden artikkeleita. Teoksessaan Hesmondhalgh (2002) selittää auki niitä mekanismeja, joilla esimerkiksi rajataan kuluttajilta teoksia pääsymaksun taakse, luodaan hittejä vasten huteja sekä julkaistaan kulttuurisia tekstejä erilaisten teknologioiden ympärille, jotka vaativat kuluttajilta investointeja päästäkseen niiden äärelle. Ajankohtaisena uutena medianäkökulmässä tutkielmassa käsitellään stream-kanavien käyttöä live-esiintymisten paikkaajana sekä muita vuorovaikutussuhteita määrittäviä ja luovia tekijöitä. Hesmondhalgh ja musiikintutkija Keith Negus ovat käsitelleet teoksessa *Popular Music Studies* (2002) musiikin tarkoitusta, sosiaalista voimaa ja kulttuurista arvoa.

Metallimusiikkiin erikoistunut sosiaalipsykologi Kyle Messick artikkelissaan *Music Industry in Crisis* (2020) kartoittaa koronavirusepidemian mukana tuomia ilmiöitä musiikkiteollisuudessa, joka ajankohtaisena tutkimuksen kenttänä vastaa ehkä suurimmaksi osaksi myös tämän tutkielman sisältöä. Messick raportoi musiikkiteollisuuden kriisistä kulttuurityöväen kohtaamien ongelmien kautta sekä kartoittaa sopeutumisratkaisuja, joilla esimerkiksi yhtyeet ja promoottorit ovat ylläpitäneet toimintaansa rajoitusten keskellä. Messickin kartoittamat ilmiöt vastaavat suomalaisen musiikkiteollisuuden ahdinkoa, joka osaltaan vaikuttaa myös tutkittavan Turku Rock Academyn toimintaan. Samankaltaiset sopeutumisratkaisut ovat tulkintojen mukaan hyvin kansainvälisiä, sillä esimerkiksi stream-palveluiden käyttäminen on yleinen ilmiö musiikkiteollisuuden kentällä.

Kulttuuriteollisuudessa voidaan tunnistaa muutama keskeinen ydinalue, joissa tekstejä tuotetaan ja levitetään. (Hesmondhalgh 2002, 12.) Kaupallinen mainostaminen on ydinalue, jonka toiminnalla on selkeä funktio: muiden tuottamien tekstien myyminen, vaikka mainosalalla sinänsä tekstien luominen on olennainen osa tätä kulttuuriteollisuuden haaraa. Kaupallisen ja mainoksellisen tekstin ero kuitenkin ilmenee funktiossa, jossa mainoksellinen teksti luodaan kaupallisen tekstin myymistä varten. Jakelu- ja levitysteollisuus on hyvin välineellinen osa tekstien kiertoa, johon liittyy radio- ja televisiotekniikat sekä digitaaliset jakeluympäristöt, joiden merkitys Internet-aikana korostuu huomattavasti edellisiin verrattuina. Musiikkiteollisuus koostuu pääpiirteissään musiikin tuottamisesta, levittämisestä sekä live-musiikkitapahtumien järjestämisestä. (Hesmondhalgh 2002, 12.) Musiikkiteollisuuden ollessa musiikkitieteelle ominainen tutkimusalue on sen lisäksi tässä tutkielmassa

otettava huomioon myös kasvatustieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset perspektiivit Turku Rock Academyn toiminnan ollessa ensisijaisesti nuortenpalvelu.

Turku Rock Academy valmentaa julkisen palvelun lähtökohdista nuoria kohti kaupallisia musiikkimarkkinoita, joiden ilmiöt heijastuvat takaisin Turku Rock Academyyn ja myös nuoriin, palvelun rajoittaessa toimintaansa Turun kaupungin ohjeistusten mukaisesti. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2021) toteuttama kohorttitutkimus 1987- ja 1997- syntyneiden nuorten hyvinvoinnista asettuu pääasialliseksi tutkimusaineistoksi nuorten kulttuurisen osallistumisen vaikutuksesta hyvinvointiin. Sukupolven ajankohtaisena kokemuksena on koronakriisi, jonka sosiaali- ja terveysministeriö (2021) näkee uhkana nuorten hyvinvoinnille peruspalveluiden vaarantuessa. Se, miten musiikkiteollisuudesta siirrytään nuorten hyvinvointiin, selittyy tutkittavan nuortenpalvelumallin yhteydestä kaupalliseen ja teolliseen alaan.

2. TUTKIMUKSEN TAUSTA

2.1 Tutkimusalue ja aineisto

Tämän tutkimuksen tyyppi on laadullinen aineistolähtöinen tapaustutkimus, joka kuuluu sekä kulttuurintutkimuksen että kriisitutkimuksen piiriin kulttuuri-, kasvatus- ja yhteiskuntatutkimusten alueilla. Tutkimus käsittää kaksi erilaista aikaikkunaa, jolloin tutkimus sisältää pitkittäistutkimuksen piirteitä, jossa tutkitaan asiantilan muuttumista jonkin käsittelyn seurauksena ajankohdasta toiseen. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009, 178.) Pitkittäistutkimus on kuitenkin vain yleinen kehitys, sillä kahden ajankohdan tarkastelu toteutetaan poikittaistutkimuksena, eli kahteen tiettyyn ajankohtaan kohdistuvana läpileikkaavana tutkimuksena.

Aineistonhankinta kentällä on toteutettu puolistrukturoidulla teemahaastatteluilla, jotka sallivat vastaajien ilmaista itseään omin sanoin. Otokoko on rajattu neljään vastaajaan Turku Rock Academyn toiminnan sisällä. Haastattelurungot ovat muodostettu teoreettisten viitekehysten pohjalta, joista ensimmäistä osaa määrittää taidetukiteoria ja toista kulttuurikriisiteoria.

Haastatteluiden pohjalta muodostuvia tuloksia tulkitaan vertailevasti kahden ajanjakson ajalta. Tutkielman tarkoituksena on luoda katsaus Turku Rock Academyn tilanteesta kahden ajanjakson sisällä. Koronapandemian myötä tutkittava alue on muuttunut tuntemattomaksi ja vähän kartoitetuksi, jolloin avoin temaattinen haastattelu sopii laadullisen tutkimuksen työvälineeksi.

Perustilatutkimuksessa hyödynnetään taidehistoriallista tutkimuskirjallisuutta, joka tarkastelee tulkintatavoissaan musiikkiteollisuutta taloustieteellisten, sosiologisten ja vuorovaikutuspsykologisten näkökulmien kautta. Muutostilaa tulkitaan vasten kulttuuriteollisuuden aiempaa tutkimusta, suhteuttaen ilmiöitä vastausaineistoon. Sopeutumisteoriaan liittyvässä stream-tutkimuksessa hyödynnetään myös musiikinopettaja Tomi Oravalan haastattelussa raportoimia kokemuksia musiikinopettamisen etäopetusjärjestelmästä Turun normaalikoulussa. Tutkimus sisältää myös virallisten ajankohtaisten tiedotteiden käyttöä kulttuurialan tukitoimenpiteistä sekä uutisia ja artikkeleita liittyen tapahtuma-alan tilanteeseen koronakriisin keskellä.

Teemahaastattelua käytetään paljon niin humanistisessa, kuin kasvatus- ja yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa, koska se hyvin vastaa monia kvalitatiivisen

tutkimuksen lähtökohtia. Aihepiireihin teemahaastattelussa sopii yleistilanteen kartoitus, tyytyväisyyden kokeminen työssä myönteisine ja kielteisine näkökulmineen, ajalliset ja toiminnan puitteiden muutosten kehykset vaikuttamassa näihin näkökulmiin, sekä arviot ulkopuolisista ja itsestään johtuvista syistä. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara, 208–209.) Musiikkitieteellisenä tutkielmana kasvatusta ja yhteiskuntatieteellistä tutkimusorientaatiota voidaan soveltaa musiikkitieteen Pro gradu-tutkielmaan, tutkittavan kohteen ollessa osa musiikkikulttuuria yhtäältä siinä, missä se toimii opetus- ja kulttuuriministeriön alaisena palveluna.

2.2 Aiempi paikallisen musiikkikulttuurin kenttätutkimus

Tutkielman perustana on laadullinen, musiikkitieteellinen lähestymistapa paikalliseen musiikkikulttuuriin käyttäen etnografiaa pääasiallisena tutkimusmetodina, sekä kulttuuriteollisuuden, erityisesti musiikkiteollisuuden suhde paikalliseen musiikkikulttuuriin kriisitilassa. Ruth Finnegan on tutkinut yhden kaupungin musiikkielämää etnografisin menetelmin teoksessaan *The Hidden Musicians: Music-Making in an English Town* (1989). Samoin Sarah Cohen teoksessaan *Rock Culture in Liverpool: Popular Music in the Making* (1991). Myös Martin Cloonan et al. on tutkinut lähempänä nykypäivää ja omaa tutkimusasetelmaani popularimusiikin taloudelliskulttuurisia näkökulmia esimerkiksi teoksessa *Popular Music Industries and the State: Policy Notes* (2015) ja *Live Music Census* -kartoituksissaan kaupunkien musiikkiekonomiaan esimerkiksi artikkelissa *Making Live Music Count: The UK Live Music Census* (Behr, Webster, Brennan, Cloonan, Ansell 2015).

Tutkielmani keskittyy näiden klassikotutkimusten tavoin yhden kaupungin musiikkikäytänteiden etnografiseen haastatteluun, missä huomioidaan tutkimuskohde osana turkulaista musiikkikulttuuria. Turun yliopiston musiikkitieteessä turkulaisen musiikin paikalliskenttää ovat tutkineet mm. Tiina Käpylä väitöskirjassaan *Bändissä ja Vimmassa: sosiaalinen sukupuoli arjesta esiintymislavalle turkulaisten nuorten bändiharrastuksissa* (Käpylä, 2008.) joka tarkastelee alle 29-vuotiaiden nuorten soitto- ja bändiharrastuksia Turun seudulla. Väitöskirjan ydinteema on sosiaalisen sukupuolen rakentuminen turkulaisessa musiikkiharrastamisessa, joka näyttäytyy homososiaalisuuden, sosiaalisesti rakentuvan tilan ja jakautuneiden harrastusvalintojen muodossa.

Musiikin harrastamista Varsinais-Suomessa on tutkinut myös Juhani Mistola musiikkitieteen Pro gradu -tutkielmassaan ”*Oman kylän poikii*” – *Musiikin yhteisöllinen harrastaminen varsinaissuomalaisessa rock -skenessä* (Mistola, 2017.) joka käsittelee yhteisöllisen musiikkiharrastamisen muotoja vertailevasti kolmen tapaustutkimuksen kautta.

Tämä Pro gradu -tutkielma täydentää aiheesta jo tehtyä tutkimusta tuomalla mukaan aivan uuden näkökulman ja teoreettisen viitekehyksen, vastaavaa tutkimusta Turku Rock Academyyn liittyen ei ole tehty aiemmin. Työ kuuluu populaarimusiikintutkimuksen kentälle, ensisijaisesti siksi, että Turku Rock Academy valmentaa nuoria kaupallisten julkaisujen alustoille ja kaupallisille esiintymisareenoille. Tutkimuksesta saa tehdä päätelmän kahden erillisen tutkimuksen yhdistämisestä, joka tavallaan onkin totta, mutta tulkinnat ovat poikkileikkauksia näiden väliltä.

Perustilan pohjalta uuden tilan analyysi on vertailevaa ja muutoksellisia narratiiveja yhteen sitovaa. Yhteiskuntakriittisten diskurssien tutkimus on kiinnostunut sosiaalisten ryhmittymien vuorovaikutuksesta toistensa välillä uutta sosiaalisuutta luomassa. Musiikkitieteessä kriittinen diskurssi voi kohdistua valtaapitävään järjestelmään, huomioiden tieteen hermeneuttisen, tulkintaan ja selitykseen pyrkivän ja emansipatorisen, itseisarvoisen ihmisen näkökulman. Kriittisyys voi tarkoittaa myös musiikkiteollisuuden talouden näkökulmaa, jonka kokonaisvaikutus heijastuu koko musiikkielämään, nuortenpalvelu Turku Rock Academysta lähtien.

2.3 Tutkimuksen relevanssi tieteelle ja yhteiskunnalle sekä tutkimusetiikka

Tutkimusaineistossa esitellään vastaajat omilla nimillään, joka tekee aineistosta tietyllä tapaa ongelmallisen. Aineistojen anonymisointi on yleinen käytäntö tämän tyyppisissä tutkimuksissa. (Vrt. Kuula 2011, 80–86.) Olen päätenyt esittelemään vastaajat omilla nimillään siksi, että toiminnan julkisen luonteen vuoksi anonymisoinnista huolimatta vastaajien henkilöllisyydet pystytään ratkaisemaan itsenäisesti. Haastattelutilanteita sovittaessa pyydettiin lähtökohtaisesti omalla nimellä esiintymistä tutkimuksessa ja esitettiin tietosuojailmoitus. Tästä johtuen vastaajilla on ollut mahdollisuus kieltäytyä haastattelusta, eli osallistuminen on ollut vapaaehtoista. Vastaajilla on ollut mahdollisuus näin punnita sanottavaansa ja kysymyksistä

kieltäytymiseen on ollut mahdollisuus. Niihin asioihin mihin ei ole tahdottu ottaa julkisesti kantaa on ollut edellytykset sivuuttaa ne haastattelusta.

Aineisto on tutkielman laatijan hallussa ja sen kaikki kopiot hävitetään tutkielman ilmestymisen jälkeen. Tällaisen vaikeasti anonymisoitavan aineiston arkistointi olisi nykyisen tietosuojalainsäädännön puitteissa ollut hankalaa, eikä aineisto välttämättä olisi enää käyttökelpoista, sen sisältäessä runsaasti suoria ja viitteellisiä tunnistetietoja. Koska kaikki haastateltavat esiintyvät omilla nimillään, on heihin mahdollisuus saada yhteys myös tietojen varmistamiseksi. Näkisin, että tutkimuksen luotettavuus ei kärsi, vaikka käyttämiäni aineistoja ei jatkossa olisikaan saatavilla.

Tutkimuksen avulla saatu tieteellinen tieto täsmentää ongelmiin liittyviä kysymyksiä ja voi näin suunnata huomion olennaisiin seikkoihin; tieto voi antaa syvyysulottuvuutta ja ymmärrystä siihen, ”mistä on kysymys”. Tieteellinen tieto antaa aineksia ajattelulle, rikastaa ja monipuolistaa arkitiedon luomaa kuvaa asioista ja tilanteista ja antaa uusia ideoita työn kehittämiseen. Tieteellinen tieto systematisoi uusia asioita ja luo käsitteitä, joiden avulla syntyy uusia näkökulmia maailmaan. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009, 20.) Tutkimus organisoii toiminnan tapahtumia vertaisarvioituun tieteellisen tiedon muotoon.

Turku Rock Academyn toiminta ja sen rajoitteet koronarajoitusten myötä tulevat ilmi tutkitussa muodossa, joka palvelee sekä musiikkiteollisuuden ammattilaisten että nuortenpalveluiden kenttää. Tilanteen sensitiivinen luonne vaatii huolellisesti perusteltuja tulkintoja. Tieteelliselle tutkimustyölle asetetut vaatimukset noudattavat tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja, joka tarkoittaa tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaisia ja eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä ja toteuttavat tieteellisen tiedon luonteeseen kuuluvaa avoimuutta tutkimuksensa tuloksia julkaistessa. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009, 24.) Tutkimusaineiston vastaajille on toimitettu tietosuojailmoitus.

3. MUSIIKKITEOLLISUUS RAJOITUSTILASSA

Suomessa koronavirusepidemian hillitsemiseksi muodostettiin COVID-19 koordinaatioryhmä valtioneuvoston toimesta, joka koordinoi ministeriöiden välistä yhteistyötä. (Valtioneuvosto.fi) Valtioneuvosto käyttää toimeenpanossa puolustustilalakia. Puolustustilalaissa 1§ (1083/91) tarkoitetun puolustustilan aikana sovelletaan tätä lakia vain siltä osin kuin puolustustilalaissa ei sodan varalta ole toisin säädetty. Poikkeusoloja (2§) ovat tämän lain mukaan:

- 1) vieraiden valtioiden välinen sota tai sodanuhka ja muu vaikutuksiltaan näihin verrattava Suomen ulkopuolella sattunut erityinen tapahtuma, jos siitä voi aiheutua vakava vaara 1 § 1 momentissa tarkoitetuille kansallisen olemassaolon ja hyvinvoinnin perusteille;
- 2) suuronnettomuus, edellyttäen, että tilanteen hallitseminen ei ole mahdollista viranomaisten säännönmukaisin toimivaltuuksin.

Valtioelinten poikkeustoimenpiteitä vaativien kriisityyppien ala on laajentunut sodasta ja kapinasta käsittämään myös taloudelliset kriisit, luonnononnettomuudet ja terroritoiminnan. Pandemiat ovat tuorempi laajennos poikkeustoimenpiteiden oikeutukseen. Yhteiskuntatutkija Kaarlo Tuori näkee valtion puuttumisen enenevässä määrin yhteiskunnallisiin toimiin kasvattavan poikkeustilanteiden alaa, joiden voittaminen katsotaan valtion tehtäväksi. Samalla normaali- ja poikkeusolojen sekä normaali- ja poikkeusvaltuuksien välinen ero käy yhä liukuvammaksi. (Tuori 1990: 152.)

Hätätilaoikeuteen kuuluvien instituutioiden keskeisenä valtuuttavana vaikutuksena on yleensä, että tietyt valtioneelimet saavat puuttua kansalaisten perusoikeuksiin, joita perustuslaki normaalioloissa suojaa, kuten kokoontumis- ja yhdistymisvapaus sekä henkilökohtaiset vapaudet. Suomessa kyseistä puolustustilalakia käytettiin päätöksessä sulkea Uudenmaan alue liikenteeltä, mutta puhuttaessa näin kokonaisvaltaisen lain käytöstä siirtyy vaikutus pelkän alueellisen sulun lisäksi myös ihmisten kontaktirajoitusten säätelyyn.

Suomessa kulttuuriala on päätenyt hyvin hankalaan tilanteeseen, jossa erityisesti elävän musiikin elinkeino on uhattuna kokoontumisrajoitusten ja peruttujen festivaaliohjelmistojen muodossa. Kokoontumisrajoitusten puitteissa on ollut lähes mahdotonta järjestää elävän musiikin tarjontaa kokoontumisrajoitusten aikana.

Messick (2020) on kartoittanut esittävän musiikin uhattua tilaa koronapandemian aikana, jossa livemusiikin esittämisen ja järjestämisen hankaloituminen uhkaa koko alan olemassaoloa. Esiintymispaikat ja keikkamyyjät olivat haluttomia järjestämään liian aikaisin esiintymisiä, sillä yleisö olisi tartuntavaarassa. Tämä heijastuisi liiketappiona harventuneiden yleisömäärien muodossa. (Messick 2020, 4.) Messick viittaa National Independent Venue Associationin tuottamaan tutkimukseen, jonka mukaan yhdysvaltalaisista keikkapaikoista noin 90 prosenttia jouduttaisi sulkemaan lopullisesti ilman huomattavaa lisäystä valtiolliseen tukeen. (Messick 2020, 4.)

Sopeutumisratkaisujen keksiminen ja kompromissien kehittyminen on jatkuva prosessi muuttuvassa rajoitustilassa. Keikkapaikkojen sulkutilassa erityisesti digitaalisten välityskanavien hyödyntäminen on lisännyt tapoja kuluttaa ja kokea kulttuuria, tahtoa ja yhteistyöpyrkimyksiä on siis löytynyt ”vikasietotilasta” huolimatta. Elävän musiikin perustilassa toimintamalli kattaa kustannukset yleisön ja artistien läsnäololla. Kokoonumisrajoitus ja turvallisuusohjeistus COVID-19-pandemiaa vastaan toimii vastoin tämän toimintamallin periaatetta.

Kaikki kulttuuriteollisuuden haarat ovat jatkuvassa monimuotoisessa vuorovaikutuksessa keskenään ja muodostavatkin ajoittain hyvin linkittyneitä yhteistyöverkostoja. Kulttuuriteollisuuden haarat ovat samalla suurimpia kilpailijoita keskenään, jossa kilpailu kohdistuu rajoitettuun määrään kuluttajia, mainostuottoa, rajalliseen tekstien kulutusaikaan sekä osaavaan luovaan ja tekniseen työvoimaan. (Hesmondhalgh 2002, 12.) Kaikki kulttuuriteollisuuden yhtiöt ovat aina jollakin tasolla riippuvaisia toisistaan, saattaakseen kuluttavan yleisön tietoon uusien kulttuuristen tekstien olemassaolon ja niiden tarjoamat edut. (Hesmondhalgh 2002, 18.)

Tämän voi tarkoittaa käytännössä sitä, että yhden toimintamallin estyessä on laajennettava ja syvennettävä muita yhteistyöverkostoja toisessa ammattiosaamisen piirissä. Samanlainen muutoskaari koskee myös toiminnassa vaihtuvan tekstin välineen tilaa. Muutoksen kohteena on näin media, jonka kautta toiminnan tuottama sisältö levitetään.

4. MUSIIKKITEOLLISUUS PERUSTILASSA

4.1 Taiteen tekijän ja toimeksiantajan suhde

Jotta kulttuuriteollisuuden muutostilaa olisi mielekästä avata yksityiskohtaisesti, on kulttuuriteollisuuden keskeisen haaran, musiikkiteollisuuden, kokonaisrakennetta avattava systemaattisesti. Perustilassa kaupalliset musiikkimarkkinat käsittelevät musiikkia tuotannollisena hyödykkeenä, joka syntyy tuottajan ja toimeksiantajan välisestä suhteesta.

Tässä systematisoinnissa avataan taiteen asemaa hyvin vuorovaikutteisessa prosessissa, jossa jokainen sen osa liittyy toiseen.

Taidetukiteoriaan perustuvassa tutkimuksen ensimmäisessä osassa tarkastellaan julkishallinnon alaisen Turku Rock Academyn verkostoja ja vuorovaikutussuhteita valtiollisiin ja kunnallisiin hallintoelimiin, musiikkialan yrittäjiin ja järjestäjiin sekä yksityishenkilöihin ja arvioidaan näiden suhteiden laatua. Teoria perustuu taidehistoriallisiin ja kauppatieteellisiin lähtökohtiin.

Korporatiivisen kulttuuriteollisuuden ulkopuolella vaikuttavat toimijat, kuten musiikkiorganisaatiot, orkesterit ja yksittäiset harrastajat ovat usein jonkinlaisten vuorovaikutussuhteiden, instanssien tai instituutioiden kanssa tekemisissä, joilla on usein jonkinlaisia suhteita musiikkielämän ulkopuolisiin, vaikkakin siihen suoraan vaikuttaviin toimijoihin. Näillä toimijoilla tarkoitetaan tässä yhteydessä esimerkiksi sponsoreita ja mesenaatteja, joilla on intressinsä musiikkiin välineellisenä, sosiaalista ja taloudellista vaikutusta lisäävänä tekijänä.

Taidetukitapahtuma ilmenee tässä kahden toimijan, eli toimeksiantajan ja kulttuurisia tekstejä tuottavan tahon välisenä hyötyjä, kustannuksia ja rajoitteita arvioivana toimintana. Näitä toimeksiantajia ovat pääpiirteissään valtio, kaupallinen yritysmaailma ja yksityiset tahot sekä yhdistykset. Myös uskonnolliset ja aatteelliset tahot voivat vaikuttaa toimeksiantajina, mikäli tuettavan kohteen ominaisuudet vastaavat tukijan intressejä vastaavasti.

Peliteorian voidaan katsoa perustuvan John von Neumannin ja Oskar Morgensternin kirjaan *Theory of Games and Economic Behavior* (1944), jossa analysoidaan liiketoiminnassa kahden vuorovaikuttajan välisen toiminnan luonnetta. (Neumann, Morgenstern 1944: 1–45.) Peliteoria on joukko analyyttisiä työkaluja päätöksentekijöiden vuorovaikutuksen ilmiöiden tarkasteluun. Perusoletus on, että

päätöksentekijät tavoittelevat hyvin määriteltyjä, rationaalisia tavoitteita ja pyrkivät saavuttamaan tietoa ja ennustettavuutta muiden päätöksentekijöiden käytöksestä toimintastrategian tueksi. (Rubinstein 1994: 1.)

Peliteoria näyttäytyy filosofi Patrick Suppesin (Suppes 1969: 33.) tarkastelussa hyötyteorianana, jossa pelaajat pyrkivät parhaaseen mahdolliseen voittoon, häviön ehkäisemiseen tai vastustajan voiton minimointiin tai suurimman mahdollisen häviön tuottoon. Taidetukiteorian kannalta Suppesin tarkastelussa on kuitenkin oleellista pelaajien mahdollinen pyrkimys parhaaseen yhteiseen tulokseen. Peliteoriassa huomioidaan jatkuva vuorovaikutuksen punninta sekä tilanteiden mahdolliset poikkeamat, vaihtelut ja täydelliset muuttumiset, joten yhtä parasta tapaa pelata ei ole.

4.2 Yleisiä piirteitä tekijän ja toimeksiantajan välillä

Taidetukitapahtuma syntyy intressistä, jossa joko tuettava tai tukija näkee tarpeelliseksi turvautua tai muodostaa suhde, jossa syntyy tietynlaisia kulttuurisia tekstejä. Taidetukijasta tai musiikkimesenaatista käytetään englannissa sanaa *Patron*, joka kääntyy suomeksi joko taidetukijaksi tai tässä tutkielmassa toimeksiantajaksi. Kulttuurisen tekstin muoto voi palvella rahoittajan tai tukijan intressiä. Kulttuurisia tekstejä tuottava taho voi taas toimintansa ylläpitämiseksi pyytää avustusta, jolloin taidetta tuottava osapuoli saattaa joutua perustelevampaan asemaan.

Kulttuurisen tekstin toimeksiantajan asemaa käsitteellä *principal* ja taiteilijaa käsitteellä *agent*, jossa *principal* määrittää teokselle tai toiminnalle suhteelliset viitekehykset ja *agent* toteuttaa ne kykyjensä ja tietojensa kautta, yleisön tai intressin etu, huomio ja mielenkiinto ensisijaisina tavoitteina: Lahjoittajat ja artistit toimivat yhdessä agentteina ensisijaisesti toimeksiannon tarkoitusta varten. (Nelson, Zeckhauser 2008: 6–17.)

Tämän kirjoitelman puitteissa *principal* voi tarkoittaa mitä tahansa tukevaa tahoja ja *agent* yksittäistä taiteilijaa tai instituutiota, ja *audience* voi puolestaan tarkoittaa vielä laajemmin sekä yleisöä että tiettyä intressiä.

Yksityinen ja yleinen taidelahjoitus, tässä yhteydessä sponsorointi, on kahden tekijän suhde, joka perustuu suhteelliseen vaihtoon (*relational exchange*), joka tarkoittaa vuorovaikutusta organisaatioiden välillä, sisältäen lukuisia toimintoja. (Ikävalko 2004: 13.) Osapuolien yhteistyö ja sitoutuminen (*commitment*) vaikuttaa sponsorisuhteen

jatkuvuuteen ja onnistumiseen. Sitoutuminen on edellytys tavoitteiden ja oletusten saavuttamiselle sponsorisuhteessa. (Ikävalko 2004: 16.)

Ydinkäsitteinä suhteen muodostumisessa ovat näin toimeksiantaja (*principal*) sekä luova tekijä (*agent*), jotka molemmat toimivat agentteina yleisölle tai intresseille (*audience*), muodostamalla lyhyen (*Short term exchange*) tai pitkäaikaisen sitoutumisen (*Long-term commitment*) työn (*commission*) saattamiseksi loppuun, tyydyttäen ”pelin” pelaamisen mielekkyyden (*game*).

Kuitenkin ennen ”pelin” alkamista tukija ja tuettava joutuvat ottamaan harkintaan kolme merkittävää osatekijää; Hyödyt, kustannukset ja haitat. Nelson ja Zeckhauser määrittää hyödyt termillä *benefits* (Hyödyttävät syyt toteuttaa tilaus), *costs* (taloudelliset ja muut merkittävät kustannukset) sekä *constraints* (kuten esimerkiksi yliampuveden välttäminen työn kokonaistoteutuksessa, sosiokulttuurilliset rajoitukset ja materiaalien saatavuus ja toteutuksen mahdollisuus eri sijainneissa.) (Nelson, Zeckhauser 2008: 6.)

Ajatellessa nykyaikaista musiikkisponsorointia, voidaan eräänä yritystoimintaa hyödyttävänä (*benefit*) tekijänä nähdä myönteinen mielikuva asiakkaille. Ikävalon mukaan yritysmaailma etsii vaihtoehtoisia tapoja tavoittaa uusia tai erilaisia asiakassegmenttejä, Toiminnalla ne pyrkivät myös vahvistamaan julkikuvaansa, korostamaan arvomaailmaansa ja yhteisöllistä vastuutaan. Tukemalla taidetta, liiketoiminta voi tuoda ihmisyyttä julkikuvaansa. Taideorganisaatioilla voidaan kohentaa imagoa ja saavuttaa myös asiakaskuntaa. (Ikävalko 2004: 16–17.) Tuen suuruutta (*costs*) määriteltessä tulee sponsorijan huomioida sen kokonaisvaikutus tukijan omaan talouteen.

Metsäliitto kuvailee saamiaan hyötyjä (*benefits*) yhteistyöstä esimerkiksi järjestämällä asiakastapaamisia konserttien yhteydessä, verkostoituminen yritysten välillä sekä yhteistyön synnyttämä myönteinen julkisuuskuva julkisuudessa, kuten Suomen Kuvalehdessä mainittuna pääsponsorina sekä yhtiön omien virallisten tiedotteiden mukaan: ”Tällä suhteella on ollut vaikutus yhtiölliseen mielikuvaan Metsäliitosta. Se on pehmentänyt imagoamme.” (Ikävalko 2004: 160–162.)

Näin Metsäliitto onnistui pelissä, jossa harkittiin sekä tuottoa (*benefits*) että kustannuksia (*costs*). Nelson & Zeckhauserin (2002) mukaan sosiaalishistorioitsija Peter Burke viittaa 1600-luvun Italian taidekulttuuria käsittelevässä esseessään

lahjoittajien tarpeeseen erottautua sosiaalisesti alemman statuksen ihmisistä, näyttääkseen erinomaisuutensa. Ajatus mukailee Pierre Bourdieun distinktioteoriaa (Bourdieu 1984), jossa ihmisen kiinnostuksen kohteet, mieltymykset, tavat ja arvonanto perustuu sosiaaliluokkaan tai ryhmään, johon yksilö on sosiaalistunut ja omaksunut siitä normit. (Nelson, Zeckhauser 2008: 3–4.) Vaikutusvalta ja erottuvuus on omiaan kohentamaan yksilön asemaa monen eri pääoman markkinoilla. Taidelahjoitus on voimakas signaali, joka voi vaikuttaa monella tapaa esimerkiksi talouden, myönteisen julkisuuden, tyydyttävien suhteiden ja erilaisten etuoikeuksien ja asemien saavuttamisessa, ja on näin itsessään hyödyllinen sijoitus epäsuorasti tuottoa tuovaan toimintaan.

5. TURKU ROCK ACADEMY PERUSTILASSA

5.1 Vuorovaikutussuhteet normaalioloissa

Haastattelin Turku Rock Academyn toiminnanjohtajaa Tomi Arvasta ja vastaavaa tuottajaa Mark Bértényitä Turku Rock Academyn tukisuhteista 9.4.2019. Haastattelin Arvasta pääasiassa kirjanpidollisissa asioissa ja Bértényitä suhteista yksityishenkilöihin.

Metodina on puolistrukturoitu haastattelu (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009.) valmiilla tutkimuskysymyksillä, jossa tutkitaan vuorovaikutuksen dynamiikkaa TRA:n & sponsoreiden välillä taloudellisten asioiden ja hankkeiden suhteen valtiollisella, kaupallisella ja yksityisellä tasolla. Kysymykset ovat koostettuna aiemmin esitellyn teorian ja sen pohjalta muodostetun metodin mukaisesti. Vastaajilla on lupa vastata omin sanoin. Haastattelu äänitetään ja litteroidaan toiminnanjohtaja Tomi Arvaksen suostumuksella 9.4.2019. Arvas & Bértényi vapautetaan vastaamasta kysymyksiin, jotka eivät ole edullisia Turku Rock Academyn toiminnan puolesta, ja jotka ovat salassa pidettävää tietoa. Haastatteluaineisto on tiivistettynä ydinteemoihinsa.

5.2 Hallinnollinen taso

Arvas kertoo valtion ja kunnan tukisuhteista. Toiminta aloitettiin 2011 Turun kaupungin nuortenpalveluiden sisällä, koska tämän kaltaista toimintaa ei aikaisemmin ollut. Toimintaa lähdettiin hankkeistamaan, ja sitä varten lähetettiin opetus- ja kulttuuriministeriölle rahoitusanomus 2013. Toiminta sai kiinnostusta myös muissa kaupungeissa. Turun kaupunki kiinnostui nuorisotyön kentän kehittämisestä, ja toiminnalla saatiin kosketusta nuoriin, jotka eivät välttämättä olleet nuorisopalveluiden piirissä. Turun kaupungille tarjoutui myös mahdollisuus toimia edelläkävijänä tämän kaltaisten hankkeiden kehittämisessä.

Toiminnan kannattavuutta arvioidaan jatkuvasti palaverien ja osavuosikatsausten avulla. Kirjaa pidetään osallistuvista nuorista, sekä käytetyistä tunteista. Arvaksen mukaan Turun kaupunki kokee toiminnan kannattavaksi. Kun opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä starttiraha loppui syksyllä 2016, osoitti Turun kaupunki kiinnostuksen toimintaa kohtaan myöntämällä 100 000 euroa vuodessa Turku Rock Academyn toiminnan tukemiseksi. Elinkeino-, liikenne- ja

ympäristökeskus on sopinut siviilipalvelusmiesten käytöstä Academyn toiminnassa, joita on kerrallaan kaksi, hajautettuna musiikkitoiminnan ja esiintymistilojen työpalveluksessa.

Valtio ja kunta tilaa Turku Rock Academyta ohjelmistoa erilaisiin tilaisuuksiin. Pienimmillään ne ovat akustisia yhden esiintyjän keikkoja, ja toisinaan erikoistuneita tilaustöitä, kuten Varsinais-Suomen Urheilugaalan esitys Logomolla 2.2.2019. Toiminta tiedostetaan laajasti Turun seudulla, ja Arvas kokee, että tapahtumaa Turun seudulla tilaavat toimijat pitävät Academya kiinteänä osoitteena, josta musiikkiohjelmaa voi kätevästi tilata.

Ennen Turun kaupungin korvamerkittyä vuosibudjettia Turku Rock Academylle haettiin rahoitusanomus opetus- ja kulttuuriministeriöltä 2013. Haettu summa saatiin kokonaisuudessaan vuosiksi 2014–2016, joka oli määrältään 552 000 euroa, käsittäen Turun lisäksi myös Jyväskylän, Tampereen ja Joensuun osastot. Arvas kokee toiminnan hitaan juurtumisen muissa kaupungeissa osoittautuneen kuitenkin ongelmaksi, suuresta rahoituksesta huolimatta. Uuden rahoituksen myötä, joka käsittää 568 000 euroa kahdeksalle kaupungille, asetettiin ensimmäiseksi prioriteetiksi juurruttaa toiminta satelliittikaupungeissa.

Valtio ja kaupunki on tukenut Turku Rock Academyn toimintaa sadoilla tuhansilla euroilla vuodesta 2014 lähtien, opetus- ja kulttuuriministeriöstä haettuna hankerahoituksena ja myöhemmin omana osana kaupungin budjettia. Intressinä oli nuorisotyön kentän kehitys. Toiminnan jatkuvuutta arvioidaan osavuosikatsauksina, mutta ministeriössä ja kaupungissa ollaan tyytyväisiä toimintaan. ELY-keskus on hyväksynyt siviilipalvelusmiesten käytön toiminnassa, ja kaupungin nuorisopalveluissa on pitkät perinteet heidän käyttämisestään toiminnassa. Lisärahoitusta haettiin syksyllä 2016, ja siihen suostuttiin. Kaupunki tilaa esiintyjä TRA:lta omiin tapahtumiinsa, ja niitä on paljon eri muotoisia. Toiminnan hyödyn arviointi on vaikeaa, sillä valmista tuotetta ei ole. Kuitenkin rahoitusten saaminen ja toiminnan jatkaminen kertoo tyytyväisyydestä. Rajoituksia koettiin toiminnan juurruttamisessa muihin kaupunkeihin, jota kuitenkin tehostetaan vuoden 2019 toimintasuunnitelmassa.

5.3 Yksityinen taso

Haastattelu jatkuu Tomi Arvaksen kanssa voittoa tavoittelevien yritysten ja Turku Rock Academyn välisestä vuorovaikutuksesta. Elinkeino-alan kontakteja lähdetään tekemään yhteistyökokeilujen kautta, joiden luonteista käydään palaverreja. Lähtökohtaisesti Academy pyrkii siihen, ettei raha liiku mihinkään suuntaan näissä suhteissa, sillä toiminta on ministeriön ja kaupungin rahoittamaa toimintaa, eikä näin ollen voi solmia varsinaisia liikesopimuksia lakiasioiden ja kilpailutuksen vuoksi.

Yhteydenotot tapahtuvat yleensä kaupalliselta alalta Academyn suuntaan, esimerkiksi festivaaliyhteistyössä festivaalit tahtovat Academyta ohjelmanumeroita. Turku Rock Academy on sopinut kolmen Turun seudun soittimien jälleenmyyjän kanssa prosentuaalisesta alennuksesta Academyn muusikoille, joka hyödyttää sekä jälleenmyyjiä että muusikoita. Soitintavaraliikkeet saavat näin uusia asiakkaita, ja soittajat edullisemmin soitintavaraa.

Festivaaliyhteistyö Ruisrockin kanssa on pisimpään ylläpidetty toimintamalli, joka on kestänyt jo lähes 7 vuotta. Muita festivaaleja ovat olleet Lokalahdessa järjestetty Karjurock, Liedon SmugglerRok sekä uusimpana Kaarinassa järjestettävä Saaristo Open. Yhteistyö musiikkiliikkeiden kanssa on jatkunut Arvaksen mukaan muutamia vuosia. Nelonen Media- konsernin alaisuudessa toimiva radiokanava Radio Rock soittaa Turku Rock Academyn tuotoksia listoillaan. Academy työskenteli 2 vuotta jääkiekkjoukkue TPS kanssa. Sen aikainen toimitusjohtaja halusi elävöittää pelitapahtumia, joten viikonloppupeleihin otettiin esiintymään Academyn muusikkoja. Sopimus päättyi uuden toimitusjohtajan myötä.

Kaupalliset yritykset eivät kuitenkaan tee juurikaan välittömiä lahjoituksia Academylle. Yhteistyökuviot perustuvat enemmänkin vuorovaikutukselliseen toimintaan, joiden taustalla Arvaksen mukaan vaikuttaa hyvä tahto tukea muusikoita ja Academyn toimintaa.

Festivaaliyhteistyössä Turku Rock Academylla on omia kustannusosuuksiaan, kuten lavan äänentoisto. Arvaksen arvion mukaan yhden kesän festivaaliyhteistyön kustannukset ovat toiminnalle 4000–5000 € äänentoistosta, tämä kattaa 20 yhtyettä. Mahdolliset artistipalkkiot maksavat festivaalit. Festivaalitoimintaa esimerkiksi Lokalahden Karjurockissa hankaloitti pitkä välimatka ja yleisesti hankala toteutus. Sopimus purettiin 2018 festivaalien jälkeen. Toimintaa ja yhteistyösopimuksia arvioidaan ja puretaan jatkuvasti, mikäli ne eivät ole riittävän tyydyttäviä.

Tässä vaiheessa rajoituksia tarkastellessa haastattelin Mark Bértenyitä liittyen suunniteltuun 1000-jäsenen yhtyeen hankkeeseen, joka epäonnistui. (Fräntilä 2017.) Bértenyi kertoo aloittaneensa hankkeen yksityishenkilönä. Idea otettiin vastaan HK-areenalla (nyk. Gatorade-center) innostuneesti ja tukea luvattiin hankkeen järjestämiselle. Tekninen suunnitelma toteutettiin, ja mukaan lähti managerina toimiva henkilö. Ongelmia alkoi kuitenkin ilmetä yhteistyökumppaneiden ja lippujen hinnoissa. Loppuun asti suunniteltu, lähes toteuttamisvalmis projekti kaatui raha-asioihin ja ajan loppumiseen. Pienempää budjettia suunniteltiin, mutta vuorovaikutus hidastui ja lopulta tultiin siihen tulokseen, ettei tapahtumaa ehditä toteuttamaan osana Suomi 100 -juhlavuotta. Managerina toimiva henkilö vetäytyi hankkeesta riskien vuoksi.

Turku Rock Academyn ja elinkeinoelämän väliset kontaktit ovat monimuotoiset. Päähuomion kohteena on kuitenkin paikallistason festivaaliyhteistyö ja soitinliikkeet. Festivaaliyhteistyötä motivoi bändien ja toiminnan tukeminen ja edistäminen, mutta musiikkitavaraliikkeiden alennukset hyödyttävät sekä Turku Rock Academyn muusikoita että kauppiaita.

Festivaaliyhteistyö Ruisrockin kanssa on jatkunut jo pitkään, Karjurockin kanssa yhteistyö koettiin haasteelliseksi ja se päätettiin. Yhteistyö musiikkitavaraliikkeiden kanssa on myös jatkunut useamman vuoden. Radio Rock on soitattanut Academylla tuotettuja kappaleita jonkin aikaa, ja jääkiekkjoukkueen TPS kanssa oli sopimus viikonloppukeikoissa pelitapahtumien elävöittämiseksi. Arvas vastaa tässä vaiheessa, että yritysmaailma ei osallistu ”Avalanche of Goodwill”-lahjoituksiin, johon Bértenyi kommentoi myöhemmin, että yritykset osallistuvat 1:10 suhteella lahjoituksiin, ollen kuitenkin haluton kertomaan enempää asiasta.

Yksityiset yritykset harvemmin tilailevat esiintyjä, mikäli festivaaleja ja TPS yhteistyösopimusta ei lasketa. Ruisrock saa mahdollisesti vain vähän imagonkohennusta yhteistyötoiminnasta Turku Rock Academyn kanssa, eikä Ruisrock veloita Turku Rock Academyltä mitään lavasta. Mark Bértényin henkilökohtainen 1000-hengen yhtyeen projekti kaatui raha-asioiden ja ajan ristiriitaisuuteen.

5.4 Suhteet yksityishenkilöihin

Turku Rock Academy järjestää Vimman tiloissa säännöllisesti seminaareja, eli klinikoita, joissa musiikkialan ammattilaiset ja muut alan toimitsijat kertovat monipuolisesti musiikkialasta, soittamisesta ja muusta musiikin parissa toimimisesta. Academy järjestää myös soitonopetusta nuorille. Turku Rock Academyn sosiaalisessa mediassa laitettiin vireille ”Avalanche of Goodwill”-nimellä kutsuttu tempaus, jossa yksityishenkilöt voivat lahjoittaa soittimiaan ja laitteistoaan eteenpäin nuorille muusikoille. Haastattelu jatkuu Bértényin kanssa.

Bértényi kertoo Turku Rock Academyn suhteesta yksityishenkilöihin, jotka käsittävät käytännössä klinikoiden luennoitsijat, soitonopettajat ja muut tilatut toimihenkilöt sekä lahjoittajat.

Klinikoiden luennoitsijat järjestetään keikkasopimuksella, joissa sovitaan luentokorvauksista, matkakorvauksista, majoituksista ja cateringista. Luennoitsijoita tulee sekä tuotannon, median että esittävän taiteen aloilta, ja niitä voisi luonnehtia ammattitaitoisten ja nimekkäiden kulttuurialan vaikuttajien seminaareiksi.

Kysymykseen siitä, tulevatko erilaisia mediakonserneja ja yrityksiä edustavat luennoitsijat yksityishenkilöinä vai palkanmaksajiensa edustajina, vastaa Bértényi heidän tulevan limittäisessä asemassa. Bértényi kertoo esimerkkinä tilanteen, jossa Universal-mediayhtiön kykyjenetsijä esiintyy klinikalla, esiintyy hän Universalin puolesta, vaikka siinä tulisikin omia mielipiteitä ja näkemyksiä ilmi. Kun Nelonen Median mediapäällikkö Mikko Koivusipilä luennoi Vimman musiikkisalissa 2.4.2019, perustui hänen esittämät väitteet, tilastot ja analyysit Nelosen tutkimiin lukuihin. Kuitenkin klinikan pitäjän rooli vain palkanmaksajansa edustana toteutuu harvoin näissä tilaisuuksissa. Lämpimät ja henkilökohtaiset tunteet nousevat pintaan nuorten muusikoiden läsnäolosta. Bértényi kokee sen eräänlaisena murtumisena: ”En saisi tätä

kertoa, mutta kyllä tämä teidän tulee tietää”. Hän näkee luennoitsijoiden samaistuvan nuoriin klinikoilla käyviin muusikoihin, jollaisia he ovat myös itse olleet. Klinikoilla esiintyy toistuvasti joitain henkilöitä, kuten rock-yhtyeen Von Hertzen Brothersin Mikko Von Hertzen, joka toimii musiikillisena analyytikkona yhtyeiden esituotannossa, arvioiden esimerkiksi kappaleiden sisältöä, tehokkuutta ja mahdollisia korjaustarpeita.

Koulutuspalveluita ja muuta toimintaa tarjoavat henkilöt tilataan myös keikkasopimuksella. Turku Rock Academy valitsee nämä toimitsijat korkean tason ja osaamisen näytön kriteerein. Hän lisää, että käyttämänsä opettajat ovat tutkitusti lahjakkaita. Muita tilattuja toimitsijoita ovat esimerkiksi musiikkivideoiden ohjaajat sekä studiopalvelut. Toimihenkilöitä hankitaan tarveperusteisesti, kuten esimerkiksi diagnosoidun ongelmanhoidon järjestämiseksi. Kotimaisten metalliyhtyeiden Omnium Gatherumin sekä Hateformin rumpali Tuomo Latvalalta tilattiin oppitunteja eräälle Academyn oppilaalle, jossa käytiin läpi erikoistuneesti vasemman käden tekniikkaa rumpujen soitossa.

Turku Rock Academy perusti sosiaalisessa mediassa vuonna 2016 liikkeen nimellä ”Avalanche of Goodwill”, jossa yksityiset henkilöt voivat lahjoittaa Academyn oppilaille sekä muille tarvitsijoille musiikkitavaraa, jotka eivät itse pysty sellaisia itselleen kustantamaan. Toiminta perustuu ilmoitukseen lahjoitettavasta tavarasta, johon pyydetään lyhyttä perustelua, miksi lahjoitus pitäisi kohdistaa hakijalle. Näin ollen lahjoitus ei tapahdu satunnaisen arvonnän kautta, vaan hyvin perusteluin. Paras perustelu voittaa, ja tämän jälkeen sekä lahjoittaja että lahjan saaja kohtaavat Turku Rock Academyn musiikkitoiminnan tiloissa. Heistä otetaan kuva, ja lahjoittaja luovuttaa arvottavan esineen eteenpäin. Bértényi tarkentaa sääntöjä niin, ettei tavaraa saa jälleenmyydä, vaan se on luovutettava eteenpäin Academyn kautta, mikäli ei koe sille enää tarvetta.

Bértényi kuitenkin ilmaisee, että joidenkin kaupallisten yritysten toimihenkilöt lahjoittavat tavaraa eteenpäin systeemin kautta, joten täysin yksityishenkilöiden tekemästä lahjoituksesta ei voida puhua. Nämä kuitenkin toimivat nimellisesti yksityishenkilöinä hyväntekeväisyystarkoituksissa. Bértényi ei tahdo nähdä asiaa niin, että lahjoittajat ajattelisivat imagoaan tai yrityksellistä hyötyä, vaan toimivat filantrooppisesti. Hän käyttää termiä ”mesenaatti” lahjoittajista muutamaa otteeseen.

Turku Rock Academy työskentelee runsaasti yksityishenkilöiden kanssa. Näitä ovat ainakin klinikoiden luennoitsijat, soitonopettajat sekä ”Avalanche of Goodwill” - lahjoittajat. Klinikoiden esiintyvien henkilöiden firmaedustus on limittäistä, mutta on koettu hetkiä, jolloin he ”murtuvat” ja kertovat henkilökohtaisemmalla tasolla musiikkialan toiminnasta. Sointonopettajat ja muut kouluttajat valitaan itse tason perusteella, joka on hyvin korkea. TRA käyttää diagnosoitua ongelmanhoitoa, jossa tilataan opettaja spesifisti tarpeen mukaan TRA:n maksamana.

Klinikoiden ja esituotannossa vaikuttaa vakituisten työntekijöiden lisäksi pitkäaikaisesti muutamia henkilöitä, ja lahjoittajissakin näkyy samoja kasvoja. Yksityishenkilöt, jotka luennoivat klinikoiden, edustavat usein myös palkanmaksajaansa, jolloin kahden tahon edustus täyttyy. ”Avalanche of Goodwill” - tempauksessa lahjoittajat vaikuttavat toimivan täysin hyvän tahdon ja filantropian merkeissä haastattelun perusteella. TRA maksaa klinikoiden luennoiville ihmisille nimellisen palkkion, sekä matkakorvaukset, ruoat ja tarvittaessa majoituksen.

6. MUSIIKKITEOLLISUUS MUUTOSTILASSA

6.1 Kulttuurikriisiteoria ja uudet sopeutumisen keinot

Tässä kappaleessa tarkastellaan musiikkiteollisuuden perus- ja muutostilaa, käyttäen tapausesimerkkinä Turku Rock Academyn reflektiota yleisiin musiikkiteollisiin ilmiöihin, johon liittyy myös musiikkiteollisuuden kansainvälinen aspekti. Rajoitustila on vaikuttanut kansainvälisesti myös Yhdysvaltain elävän musiikin asemaan.

Messick (2020) jakaa livemusiikin tuotannon ja järjestämisen kuuteen ydinalueeseen, joita COVID-19-tilanne vahingoittaa. Ensimmäisenä mainitaan areenat ja stadionit, yleisesti keikkapaikat, joiden palkkalistoille kuuluu mm. toimistovirkailijat, turvallisuusyritykset, tekniset työryhmät ja monet muut. Toiseksi logistiikka-, rahti- ja kuljetuspalvelut menettävät tienistejä. Kolmantena ryhmänä tilanteesta kärsii majoituspalvelut ja telttailualueet, jotka ovat tiiviissä yhteistyössä festivaalien kanssa. Neljäntenä on tuotantoyhtiöt, jotka vastaavat materiaaleista, kuten lavatekniikasta ja muista asiaankuuluvista festivaalipuitteista. Viides ryhmä, eli artistit, kuuluttajat, juontajat ja muut esiintyjät menettävät toimenkuvansa. Kuudentena huomioidaan sidosryhmät, kuten studiot, A&R-toimitsijat ja managerit. (Messick 2020, 4.)

Suomessa on laajasti uutisoitu kulttuurialan ahdingosta, jossa kärsivät sekä tekijät että kuluttajat. Kulttuurialan ahdingosta on käyty keskustelua ja monet tunnetut muusikot ovat ottaneet kantaa alan puolesta, kuten Paula Vesalan haastattelussa Suomen Kuvalehdessä tai Etelä-Suomen sanomien pääkirjoituksessa 13.2. Etelä-Suomen sanomien pääkirjoituksessa huomioidaan kulttuuriala merkittäväksi työllistäjäksi, sillä Suomessa luovat alat työllistävät noin 135 000 henkeä. (Pirttijoki, 2021.) Kirjoituksessa huomioidaan kulttuurialan koronatuki vuodelta 2020, joka kattaa noin 110 miljoonaa euroa. Tuen huomioidaan kattaneen menetyksistä vain pienen osan.

Yhteiskunnallinen keskustelu ulottaa myös poliittiset päättäjät, joiden toimintaa on arvioitu monessa otteessa varsin vähäeleiseksi, sosiaalisen median keskusteluissa ja monissa kirjoituksissa. Opetus- ja kulttuuriministeri Annika Saarikon työryhmässä vaikuttava Paula Vesala toteaa hallituksen ”hoitaneen tämän tosi huonosti”. (Lehtinen 2021). Jukka Hättinen ottaa kantaa tulevan kesän 2021 peruutuksiin seuraavasti:

”Voisi olettaa, että kesän suurimpien tapahtumien peruminen, edunvalvonta- ja ammattijärjestöjen kannanotot saisivat vastuuministerin havahtumaan tilanteen tasalle. Tai edes kommentoimaan sitä. Sen sijaan tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko kirjoitti sunnuntaiaamuna Facebook-sivuillaan turpeesta.” (Hätinen 2021.)

Kulttuuriteollisuuden toimintatavoissa on huomattavissa sopeutumispyrkimyksiä vallitseviin yhteiskunnallisiin tilanteisiin ja teknologisiin ilmiöihin nähden.

Mediatutkija Jim Rogers (2013) esittää, ettei Internet ole muuttanut esiintyviä valtasuhteita musiikkiteollisuudessa, jossa kourallinen vaikutusvaltaisia yhtiöitä on juurruttanut valtansa oligopolisesti. Suuret julkaisijat reagoivat haastamalla oikeuteen vertaisverkkopalveluita, Internetin musiikkipiratismin ollessa ajankohtainen ilmiö vertaisverkkojen noustessa uhkaamaan musiikin jälleenmyyntiä. Suurin ja tunnetuin tekijänoikeusrikoksen tutkinta kohdistui ruotsalaiseen The Pirate Bay-vertaisverkon toimintaan, jossa perustajajäsenet tuomittiin syyllisiksi tekijänoikeusrikosten avustamiseen vuonna 2009. Vertaisverkkojen tämän jälkeistä toimintaa kuvaa pyrkimykset laillistaa toimintansa, kiinnittäen huomiota sekä musiikkiteollisuuden että kuluttajien toiveisiin.

Seuraavaa vuosikymmentä määrittää älylaitteiden yleistymisen iPhonen myötä, jonka myötä Applen iTunes-musiikkipalvelu alkoi yleistymään musiikinkuluttajien käyttämänä palveluna verkossa, ohjaten kuluttajia takaisin tekijänoikeuksia kunnioittavan musiikinkulutuksen pariin. (Rogers 2013: 72–85.)

Jatkuva liittoutumien ja sopimusten muutostila musiikkiteollisuuden ja teknologiasektorin välillä viittaa Rogersin mukaan siihen, että musiikkialan yritykset kehittävät liiketoimintamalleja ja lisenssisysteemejä, joiden pohjalta julkaisijat hyötyvät entistä tehokkaammin digitaalisten musiikkimarkkinoiden alueella. Rogers, 2013: 95.) Kulttuuriteollisuuden, joka vastasi ensin piratismiin ja vertaisverkkopalveluihin torjuvasti, voidaan nähdä omaksuneen ne piirteet, jotka tekivät laittomasta musiikin lataamisesta suosittua. Teknologian ja musiikkiteollisuuden yhteistyön tuloksena musiikin laittomasta lataamisesta tehtiin vähitellen kannattavaa, tehden laillisista palveluista houkuttelevia ja varteenotettavia vaihtoehtoja kuluttajille.

Audiovisuaalista media-aineistoa tutkineiden Gabriel Sargentin, Pierre Hannan ja Henri Nicolaksen (2014) mukaan kommunikaatio- ja informaatiovälineiden kehitys on mahdollistanut laajan audiovisuaalisen sisällön tallennuksen ja levityksen. Suuri osa tästä kehityksestä on tapahtunut musiikki -streamien ympärillä konserttiesitysten ja soittolistojen suoratoiston muodossa Internetpalveluiden ja television kautta. Audiovisuaalisten musiikki -streamien nähdään koostuvan sarjasta musiikkia liitettyä elävänä esitettyyn tai käsikirjoitettuun visuaaliseen sisältöön. Tallenteita on mahdollista toistaa suoraan verkon kautta, jolloin toistoteknologiasta vastaava taho kykenee vaikuttamaan sisällölliseen lopputulokseen, jonka yleisö vastaanottaa palveluiden kautta.

Live-stream -palveluiden kehittäminen sosiaalisen eristäytymisen aikana on muuttunut entistä laajemmaksi teknologisen kehittämisen kentäksi musiikkiteollisuudessa. Projection, Lights & Staging News -lehden toimittaja Debi Moen (2020) perehtyy artikkelissaan australialaisen videoteknologiavalmistajan Blackmagic Designin innovaatioihin stream-toiminnan kehittämisessä. Yhtiön myyntipäällikkö Bob Caniglian mukaan stream-palvelut eivät ole uusi keksintö, mutta koronakriisin aikana niiden kehittämisen vaatimus on kasvanut. Caniglan toteaa stream-toiminnan kehittyneen kivasta lisätoiminnasta edellytykseksi yhdistää hajaantunut yleisö koronakriisin aikana. Yhtiön tavoite on luoda laadukkaita videopalveluita kohtuullisilla hinnoilla sekä tukea ja vahvistaa luovuuden kiertoa taideluokasta ja tulotasosta riippumatta.

Yhtiön tuotteita käytettiin chicagolaisen The Jam Lab -studion hyväntekeväisyyskonsertissa, missä esiintyi Survivor-yhtyeen Jim Peterik. Esiintymisestä kerätyt tulot ohjattiin MusiCares-järjestön kautta musiikkiyhteisön tukemiseen pandemian aikana. Esitys, jonka toteuttamiseen vaadittiin korkeatasoista audiovisuaalista tekniikkaa, välitettiin sosiaalisen median palveluiden Facebookin ja YouTuben kautta.

Konsertissa hyödynnettiin Blackmagic Design URSA Studio Camera 4k kamerajärjestelmää, live-videon ja äänen sekoittamiseen sekä värikorjaukseen

tarkoitettua digitaalista ATEM 4k-video-ohjainta sekä HyperDeck Studio Pro 2 rakkiasenteista tallenninta.

Turvallisuus ja turvavälit olivat ensisijaiset huolenaiheet konsertin järjestämisen suhteen, mutta Blackmagicin laitteistolla pystyttiin työskentelemään pienellä tekniikkatiimillä. Konsertin järjestämisestä vastannut The Jam Labin tuottaja Colin Peterik kertoo laitteiston kompaktiuden sallineen turvavälien säilyttämisen. Peterik kertoo keskittyneensä tuottajana aiemmin pääasiallisesti audiotekniikkaan, mutta pandemian myötä myös live-videoteknologia on tullut osaksi hänen studiotoimintaansa.

Yhdysvaltalainen kantriartisti Angie Rey joutui perumaan vuoden 2020 kiertueensa, mutta tahtoi tyydyttää fanikantansa musiikkitarpeita siirtymällä stream-palveluiden käyttöön. Stream oli edellytys myös hänen toimeentulonsa turvaamiseksi. Yhteistyö Espo Productionsin kanssa alkoi, joka esitteli Angie Reyille Blackmagic -laitteiston stream-esitysten välittämiseen. Angie Rey kertoo laitteiston toimineen erittäin hyvin, mutta rajoittavana tekijänä ilmeni Facebookin tekijänoikeuskäytännöt, joiden vuoksi stream myös kaatui väliaikaisesti. Esitys kuitenkin tavoitti 13 000 katsojaa ja tekniikan puolesta onnistunut kokemus rohkaisi aikatauluttamaan lisää esityksiä.

Rajoitustila koskee kulttuuripalveluiden lisäksi myös peruskouluopetusta, jonka kentällä on siirrytty laajamittaisin toimin etäopetusjärjestelmiin. Tutkimusvastaaja Tomi Oravala, joka toimii peruskoulun musiikinopettajana suuressa Varsinais-suomalaisessa koulussa, kertoo ensisijaiseksi etäyhteysjärjestelmäksi Zoom-etäyhteysohjelman, jonka puitteissa on mahdollista järjestää myös musiikinopetusta. Aineistojen jakamisessa käytetään Teamsia. Oravala kertoo hyödyntävänsä musiikinopetuksessa audiomikseriä, jonka kautta ohjataan kaikki ääni tietokoneeseen, mahdollistaen sekä puheen, instrumenttien soittamisen ja muut mikrofoniin liitettävät äänenlähteet.

Koulu, jossa hän työskentelee, on lähtökohtaisesti varusteltu kattavasti tarjoten kaikille oppilaille oppilastietokoneen tai tabletin riippuen luokasta. Stream-opetusta järjestettäessä on koululle tehty uusia hankintoja lähinnä parempien tablettimikrofonien muodossa. Oravala raportoi toistaiseksi laadukkaimman

videotoistolaitteen olevan neuvottelukamera ja mainitsee koulun auditoriossa olevan mahdollisuudet esimerkiksi koulujuhlien stream-esityksille.

Oravala kertoo kohdanneensa hankaluuksia, erityisesti tekniikan toimivuuden suhteen. Lukuisten oppilaiden käyttämien sovellusten lataaminen ja kirjautumisasetusten kanssa operointi veivät paljon aikaa. Haasteena oli myös musiikintunnin pitäminen osallistavana, toiminnallisena ja mukavana. 1–2-luokkalaisten oppilaiden kanssa toteutettiin yli 60 oppilaan Zoom-etätunteja. Oravala kertoo tuntien olleen enemmänkin yksisuuntaisia ilman dialogia, joka kuitenkin oli myös välttämätöntä työrauhan ja opiskelun kannalta.

Stream-palveluiden markkinoinnissa tarjottavat välineet sopeutetaan tilaisuuden puitteisiin. Stream-palveluyritys Kauko (kauko.fi) esittelee sivuillaan valmiita kokonaisuuksia erilaisiin streaming-tarpeisiin, missä eri kokoiset tilat ja tarpeet vaativat eriytyneitä AV-ratkaisuja ja laitekokoonpanoja. Stream-palveluita tarjotaan esimerkiksi vaativiin tapahtumajärjestelyihin, keskusteluihin sekä esitysten, koulutusten ja lanseerausten saralla. Kaukon palveluissa hyödynnetään myös 4k-resoluutiota, kameroiden Auto Tracking -ominaisuutta ja myös teknistä palvelua laitteiden käytössä.

6.2 Turku Rock Academy muutostilassa

Seuraavassa kappaleessa perehdytään haastatteluaineistoon, joka on kerätty Turku Rock Academyn työntekijöiltä sekä Studiotoimintaa pyörittävältä yhteistyökumppanilta VR-studiolta. Haastateltavana on mm. Turku Band Fest-tapahtumasta vastaava Ida-Sofia Saukkoriipi, VR-Studion johtaja Jussi Vuola sekä Mark Bértényi. Haastatteluaineisto on kerätty keväällä 2021, jolloin rajoitustoimet olivat tiukimmillaan ja edellytti vastaajilta sopeutumISRatkaisuja vallitsevaan tilanteeseen.

Vastausaineistoa tulkitaan ensin muutosten kannalta suhteessa perustilan muutoksiin hallinnollisen tason, yksityisen tason sekä yksityishenkilöiden suhteen.

Musiikkiteollisuuden tutkimusaineiston pohjalta kartoitetaan myös niitä mekanismeja, joita Turku Rock Academy on hyödyntänyt sopeutuakseen tilanteeseen.

6.2.1 Vaikutus toimintaan

Tutkimusaineisto aloitetaan purkamalla haastattelut kategorioissa, joita ovat ensinnäkin toiminnan muutostilan kartoitusta entisestä mallista, sekä tämänhetkisen tilanteen kokonaiskuva musiikkialalla. Sen jälkeen tarkastellaan Turku Rock Academyn sopeutumisen ja korvaavan toiminnan mekanismeja ja näkökulmia niiden asemasta suhteessa normaalitilan rutiineihin. Kolmannessa vaiheessa otetaan keskustelun aiheeksi musiikkialan tila osana yhteiskunnallista keskustelua koronakriisin aikaisessa sulkutilassa. Sulkutilan seuraukset taloudessa, kulttuurissa ja ihmisten hyvinvoinnissa nousevat keskusteluun.

Hyvinvointinäkökulma korostuu tutkimusaiheen perustuessa aineistoltaan opetus- ja kulttuuriministeriön alaisen nuortenpalvelun toimintaan, missä linkittyvät nuorten mahdollisuudet päästä kokemaan tilaisuus musiikkialan ammattilaisten parissa kohti kaupallista, musiikkiteollista liiketoimintaa ja myös laajempaa yhteiskunnallista vaikuttamisen tasoa. Hyvinvointinäkökulma edustaa musiikin vapauttavaa, yksilön kokonaisuusmahdollisuuksia kasvattavaa sivistystoimintaa, joka itsenäiselle kansalaiselle on tärkeää.

Palaamme ensimmäisen keväällä 2019 haastatellun Mark Bértényin pariin, jonka haastattelu kattaa toiminnan sisäiset muutokset, sopeutumisratkaisuja mm. Turun konservatorion kanssa järjestetyn yhteistyön sekä stream- ja studiotyöskentelyn tavat. Keskustelua käytiin myös yleisesti musiikkialan tilasta, yhteiskunnallisesta keskustelusta koskien kaikkea kulttuuriteollisuutta ja nuorten hyvinvoinnista toiminnan ensisijaisen tarkoituksen mukaisesti.

Jussi Vuola on studioyrittäjä, joka pyörittää Turku Rock Academyn kanssa yhteistyötä tekevää VR-Studiota. Yhteistyökuvio on säilynyt Turku Rock Academyn alkuajoista saakka. Vuola kertoo toiminnan pysyneen vaihtelevasti tiiviinä, mutta jatkuvana. Keskustelua käytiin mm. stream- konserteista, VR-Studion ja Academyn vuorovaikutuksesta ja muista musiikkiteollisuuden ilmiöistä.

Ida-Sofia Saukkoriipi on työskennellyt Turku Rock Academyn osa-aikaisena tapahtumatuottajana. Hän on toiminut Turku Band Fest-tapahtuman järjestäjänä, jonka

ajankohtainen tieto esiintyvän alan tilanteesta Turussa vastaa monipuolisesti kysymyksiin siitä laajuudesta, jolla sulkutila vaikuttaa moniin eri toimijoihin. Hän on ollut osana järjestämässä myös stream-toimintaa, jolla musiikkia on välitetty sosiaalisen median palveluihin, ylläpitämässä toimintaa esiintyvältä osalta verkossa.

Tutkimuksen hallinnollisen puolen muutoksikäsittely jää tässä tapauksessa vaille tarkkoja rahoitus- ja hallintopuolen tilastoja, mutta kaikki Turku Rock Academyn tieto on läpinäkyvyysperiaatteen mukaisesti julkista. Toiminnanjohtajan Tomi Arvaksen osallistuminen jää vuorotteluvapaan ja hektisen työnkuvan vuoksi väliin jatkotutkimuksesta, mutta tutkielman koskiessa sekä perus- että muutostilaa, on hänen tutkimusvastauksensa tähän asti palvelleet laajasti sitä kontekstia, johon nykytilaa tulee suhtauttaa. Vanhaan ei ole paluuta, mutta aikaa, jolloin toiminta pyöri voimakkaimmillaan voitaisi pitää kulttuurihistoriallisesti merkittävänä ajanjaksona, jolloin kehitettiin musiikkiteollisuutta ja nuoria lähentävä toimiva palvelu, josta on mahdollista ammentaa voimavaroja ja inspiraatiota kaikessa tulevassa nuorisopalvelu-, -koulutus, ja -verkostoitumistyössä.

Kurimus. Kuin vesipyörre, johon koko esiintyvä ala on ajautunut, on perustilaa vasten hyvin epävarma ja vaikeasti ennustettava tilanne koko musiikkiteollisuuden alalla. Toimintamuutosten kartoitus alkaa muuttuneen live-esiintymistilanteella ja muilla muutosilmiöillä.

Haastattellessa Ida-Sofia Saukkoriipiä nousee esiin seuraavia ilmiöitä. Saukkoriipi toteaa juuri esiintyvän alan muuttuneen eniten. Live-tapahtumia ei ole ja suurin osa festivaaliyhteistyöstä peruttiin jo kesällä 2020. Tämä on johtanut siihen, ettei myöskään äänimiehiä palkata samalla tavalla. Vielä haastattelua tehdessä Saukkoriipi toteaa toiveikkaana mutta epävarmana kesän 2021 ohjelman toteutuvan toistaiseksi. Saukkoriipi huomauttaa kesäkuun vaikuttavan yleisesti huonolta, mutta katsoo eteenpäin heinäkuuhun ja elokuuhun, jolloin tiedossa olisi 4 yhteistyötä.

Haastattelun ajankohta edelsi päätöstä peruuttaa kesän 2021 Ruisrock, joka tarkoittaa tapahtuman siirtyvän jälleen seuraavaan vuoteen. (Ruisrock.fi 2021.) Myös ammattitasoista musiikkialan valmennusta tarjoavat klinikat ovat pysyneet peruuntuneina. Klinikoiden pitäjät perustilassa laskuttavat Turku Rock Academya omina itsenään tai yritystensä kautta. Saukkoriipi kertoo Turku Rock Academyn käyttävän paljon freelancereita, nuoria ja muita yhteistyössä toimivia tahoja kuten

miksaajia. Myös kaikkien näiden ryhmien toimenkuvat ovat ainakin Ruisrockin osalta peruuntuneita.

Haastattellessa VR-Studion Jussi Vuolaa nousee esille seuraavia havaintoja studiotoimintayhteistyön muutoksesta Turku Rock Academyn kanssa. Vuola toteaa tuotantojen vähentyneen selkeästi ja huomauttaa huhtikuun 2021 poikkeustilan tarkoittaneen Turku Rock Academyllä kolmen viikon sulkutilaa studiolla. Sama tilanne kohdattiin myös keväällä 2020, jonka vuoksi tuotannot myöhästyivät ja joka vaikuttaa myös ohjelmassa olevien bändien edistymiseen ja mahdollisuuksiin.

Keväällä 2020 Vuolalta peruuntui suurin osa tuotannoista koronapandemiaan liittyneen pelkotilan ja varautuneisuuden vuoksi. Hän huomauttaa vaikutuksen olleen silloin kovempi kuin tänä vuonna, sillä silloin asiakasmäärissä oli selkeä lasku. Tänä keväänä vain pari tuotantoa on peruuntunut. Artistien tilaan hän on ottaa kantaa taloustilanteen ristiriitaisuudesta, missä artistit eivät saa mistään rahaa, kun levymyyntiä ei käytännössä ole olemassa eikä Live-esiintymisistä saatuja tuloja ole käyttää studioäänitysten toteuttamiseen.

Mark Bértényiä haastattellessa nousee useita eri tasoja, joilla toiminta on muuttunut. Hän kertoo, että esiintymisiä ei ole, sillä kuuden hengen keikkoja ei kannata järjestää. Hän havainnollistaa tilanteen ristiriitaisuutta siten, että noudattaessa kuuden hengen rajoitustilaa jo yhtye käsittää viisi jäsentä ja roudari yhden, joten miksaajaa ei ole mahdollista lisätä kuvioon, eli esiintymisiä ei järjestetä. Bértényi ei usko, että ainakaan suurimpia festivaaleja tullaan järjestämään tänä kesänä. Klinikkoita ei myöskään pystytty järjestämään rajoitusten puitteissa, kuten jo Saukkoriipiä haastattellessa tuli ilmi.

Syksyllä 2020 järjestettiin vielä muutama, mutta tämänhetkisessä tilanteessa ne muodostuivat mahdottomuudeksi. Ruisrockin kanssa tehty yhteistyö on edelleen olemassa, vaikka tapahtuma jouduttiin jälleen perumaan. Bértényi kertoo Turku Rock Academylla olevan täysi valmius toteuttaa ohjelmansa mukainen tapahtumaslotti, jossa käytännön asiat ovat jo etukäteen ratkaistu. Epävarmuus kuitenkin tulee ilmi promootoripalavereissa. Halukkuutta löytyy yhteistyöhön muilta festivaaleilta, mutta niihin liittyy rajoituksia. Epävarmuus esimerkiksi festivaalialueiden pienentymisestä ajaa promootorit harkintaan yhteistyön suhteen Turku Rock Academyn kanssa. Yleinen epävarmuus ja tiedottomuus siitä mitä päästään tekemään ja mitä ei päästä luo

ahdinkoa sekä Turku Rock Academyn että festivaalipromootion välillä. Myös yhteistyö muiden levy-yhtiöiden ja ohjelmatoimistojen kanssa on ”jäässä”.

Koronan vaikutukset kuitenkin jakavat mielipiteitä myös Rock Academyn koko Suomen toiminnan sisällä. Raahen Rock Academyn koordinaattori Henna Leskisen mukaan vaikutukset musiikkitoimintaan ovat onneksi olleet aika vähäiset. Raahessa on pidetty bändeihin tiivistä etäyhteyttä ja järjestetty striimejä, jotka Nuoperin artikkelissa ymmärretään koronan seurauksena jäädäkseen tulleenä ilmiönä erityisesti musiikissa ja nuorisotyössä, ympäri Suomen. (Nuoperi 2021: 137.) Kuitenkin ilmaisten näin nuortenpalvelutyön kannalta on asia sinänsä ymmärrettävä, sillä kuten myös Bértényi ilmaisee, on valtio tukenut Rock Academyn toimintaa mahdollistamalla laajentumisen 7 eri kaupunkiin, Paavo Arhimäen toimiessa kulttuuriministerinä ja Sanni Grahn-Laasosen mahdollistaessa jatkon.

Toimintaan on otettu mukaan uusia yhtyeitä myös koronarajoitustilan aikana, sekä täyteen ohjelmaan että tukiryhmään. Uusia yhtyeitä ovat ainakin Destinesia, CCB ja Sunday Talk. Yhtyeet ovat mukana toiminnassa rajoitusten puitteissa. Bértényi toteaaakin kaikkien pääasiallisten yhtyeitä koskettavien linjojen, eli klinikoiden, esituotannon, PA-treenin ja mastertuotannon olevan sovellettua.

Yhteistyö musiikkitarvasta jälleenmyyvien kivijalkaliikkeiden kanssa jatkuu ennallaan, mikä tarkoittaa Turku Rock Academyn jäsenille etuja ja alennuksia musiikkitarvaliikkeiden kanssa asioinnissa. Kivijalkaliikkeilta löytyy halukkuutta jatkaa yhteistyötä muuttumattomana. Keskustellessa Saukkoriipin kanssa nuorten konkreettisesta tukemisesta ”Avalanche of Goodwill” -tempauksen kautta, kertoo Saukkoriipi, että yksityishenkilöt ja ammattilaiset ovat antaneet tukeaan ja korosteisesti myös henkisellä tasolla.

6.2.2 Sopeutumisen keinot

Keinotekoinen harvuus (Hesmondhalgh 2002, 17) tarkoittaa kaupallisten hittien poissulkemista yleisestä saatavuudesta erilaisten maksullisten medioiden ja lisenssien taakse, jotta niiden kopiointi ja levitys vaikeutuisi. Tilanteessa, jossa kulttuuriteollisuus menettää voittojaan konserttijärjestämisen vaikeutumisen myötä koronapandemian aikana, joudutaan etsimään korvaavia ratkaisuja esimerkiksi yhdyntymisestä.

Yhdentymistä on yleisesti kolmea luokkaa (Hesmondhalgh 2002, 221–223) joista ensimmäisenä käsitetään kulttuuristen tekstien muotojen yhdistyminen, kuten kuva ja ääni musiikkivideossa. Toinen luokka on kulttuuriteollisuuden organisaation uudelleenryhmittelyt, kuten yhteistyökuvioiden muutokset. Kolmantena ja ajankohtaisimpana, esimerkiksi livemusiikin suhteen on kommunikaatiovälineiden yhdistyminen esiintyvien artistien äänentoistovälineiden ja Internetin suoratoiston välillä. Kulttuuriset tekstit ovat sidoksissa entistä enemmän teknologioihin ja niiden määrittämiin ehtoihin kulttuurin äärelle pääsemisessä. Keikoille voi tulla kuka vain, mutta stream-konsertin toistamiseen vaaditaan sopivat laitteistot.

Messick (2020) on havainnut yhtyeiden ja muusikoiden sopeutuneen olemattomaan keikkatilanteeseen uuden materiaalin työstämisellä ja äänittämisellä. Phil Tougas, joka vaikuttaa aiemmin aktiivisesti live-esiintyneissä yhtyeissä Chthe'ilist, Funebraum ja First Fragment, kertoo pandemiatilanteen pakottaneen yhtyeidensä muuttavan funktiotaan täysiaikaisiksi studioyhtyeiksi.

Jotkut yhtyeet ovat tyydyttäneet faniensa livemusiikin janoa järjestämällä musiikkiesityksensä stream-palveluiden kautta ilmaiseksi. Esimerkiksi virolainen folk metal-yhtye Metsatöll järjesti stream-esityksen Youtuben ja Facebookin kautta 20.3.2020. Hetkeä myöhemmin 22.3.2020 yhdysvaltalainen stoner doom metal-yhtye Void King järjesti stream-esityksen heidän virallisen Facebook-sivunsa kautta. Nämä tapahtumat ovat innoittaneet yhtyeitä maailmanlaajuisesti järjestämään stream-esityksiä musiikinnälkäisille kuuntelijoilleen.

Messickin (2020) mukaan yksittäisten stream-keikkojen lisäksi on järjestetty myös kokonaisia tapahtumia. Norjalainen black metal-yhtye Enslaved sekä useita muita genren yhtyeitä esiintyi Verftet Online-musiikkitapahtumassa. Verftet Online Music Festivalia kaupattiin sosiaalisessa mediassa Bergenin suurimpana virtuaalisena musiikkifestivaalina, joka kääntäisi ahdistuksen ja turhautuneisuuden positiivisuudeksi ja innovaatioiksi, kutsumalla kaikki mukaan epätavalliselle digitaaliselle festivaalille oman olohuoneen mukavuuksista käsin.

Saksalainen yhtye Disillusion järjesti stream-esityksen ilmaiseksi, antaen kuitenkin faneilleen mahdollisuuden vapaaehtoiseen avustukseen. Yhtye palkitsi lahjoittajat ”lipulla” keikalle, jonka todellinen funktio ei ollut sisäänpääsyn varmentaminen, vaan muistoesine keikasta, mallintaen todellisen elämän tapahtumasta muistoksi jäänyttä keikkalippua.

Messickin havainnot vastaavat Turku Rock Academyn tilaa, missä vaihtoehtoisia stream-tapahtumia on kehitetty ja yhtyeet ovat keskittyneet kappaleidensa hiomiseen ja työstämiseen. Käymme sopeutumisratkaisuja läpi haastattelijoiden kanssa, joihin kuuluu juuri uudet digitalisoituneet live-esiintymisen tavat, koulutusmuodot, studiotyöskentely ja uudet yhteistyökuviot.

Keskustelu stream-toiminnasta jakaa mielipiteitä innovaation ja rohkean yritteliäisyyden sekä kompensaation, ”damage controllin” näkökulmista. Viimeisessä korostuu digitalisaation väylä tarjota elävää musiikkia yleisölle, jolle elävä musiikkikulttuuri on edelleen tärkeä kokemus. Väylät kokea musiikkiyhteisö digitaalisesti pyrkivät turvaamaan yhteisöllisyyden tunnetta yleisön ja musiikinkuluttajien parissa.

Turku Rock Academyn viimeisin osallistuminen perustilan mukaisilla festivaaleilla tapahtui loppukesästä 2020 Liedon SmugglerRokissa. Haastatteluaineistosta havaitaan neljä tapahtumaluokkaa, joilla stream-toimintaa on hyödynnetty live-esiintymisten paikkaajana. Näihin kuuluvat Turku Band Festin järjestäminen kokonaan streamina, Turku Stream Festival, Vimman Stream On -esitykset sekä VR-Sonic Temple-tapahtumat. Ida-Sofia Saukkoriipi on toiminut vastaavana tuottajana kolme vuotta, ja tänä vuonna Turku Band Fest järjestettiin kokonaan streamina. Saukkoriipi kokee, ettei se kuitenkaan vedä vertoja täysissä puitteissa järjestetyille kaupunkifestivaalille.

Turku Rock Academy aloitti jo viime keväänä Vimman Stream On -keikat. Haastattelun ajoituksessa päivämäärälle 5.3.2021 tuli samana päivänä tieto siitä, ettei niitäkään pystytty järjestämään maaliskuun tiukentuneiden koronarajoitusten puitteissa. Kuitenkin niin kauan kuin niitä järjestettiin, kertoo Saukkoriipi niiden olleen positiivisia kokemuksia ja ihmisten myös seuranneen niitä. Turku Rock Academyllä on 5.3.2021 haastattelun tietojen mukaisesti saapumassa uutta laitteistoa

ja streameista on vastuussa kiinteä henkilökunta, jonka toiminta on systemaattisempaa ja organisoidumpaa kuin aiemmin. Saukkoriipi on myös itse osallistunut streamien toteutukseen.

Jussi Vuola kertoo Stream-toiminnan lisääntyneen. Turku Band Fest -streamin aikana VR-Studio toimi yhtenä esiintymislavana. Vuola huomauttaa VR-Studion tarjoavan myös omia stream-palveluita. VR Sonic Temple tarkoitti sarjaa stream-esiintymisiä, missä esiintyi myös Turku Rock Academyn yhtyeitä. Ajatus VR Sonic Templestä syntyi maaliskuussa 2020 ja toiminta jatkui toukokuusta syyskuuhun saakka, käsittäen melkein viikoittaisia live-lähetyksiä VR-Studiolta. VR Sonic Temple kaupallistettiin ja se oli ostettavissa palveluna VR-studion tiimiltä.

Stream On -tapahtumat käynnistettiin ensimmäisen rajoitustilan aikana. Tätä seurasi Turku Stream Festival, jonka järjestämisestä vastasi Turku Rock Academy. Tapahtuma järjestettiin täysin maksutta ja esiintyjinä olivat mm. Tommi Läntinen Duo, Mira Luoti & Mika Haapasalo Duo, muiden esiintyjien ollessa täysin paikallisia. Toiminnanjohtaja Tomi Arvas kertoo, että nopeasti syntynyt idea verkkofestivaaleista saatiin kasaan Rock Academyn verkostojen ja osaavien henkilöiden kanssa melko helposti. Myös Bértényin mukaan on ollut hieno huomata, miten halukkaasti esiintyjät lähtivät mukaan. (Turku.fi, 2020.)

Bértényi kertoo Band Festivaalin järjestyneen kahdelta lavalta, joista toinen käsitti Turun kaupungin nuorten taide- ja toimintatalon Vimman kolmannen kerroksen suuren salin ja toinen VR-Studio. Myös rajoitettuna aikana live-soitto on koettu tärkeäksi osaksi toimintaa. Bértényi kuvailee toimintamallin simuloivan normaalitilannetta, missä kesäkaudella tapahtuu esiintymiset ja syys- ja kevätkaudena tehdään enemmän studiotoimintaa.

Turku Rock Academyn kehityssuunnitelmat jatkuvat myös koronarajoitusten mukaisesti todellisiin live-tilanteisiin, missä suunnittelu jatkuu vaihtoehtoisten, pienemmälle ryhmälle luotuja ulkoilmatapahtumien muodossa, sekä festivaalien kanssa suunnitellaan mahdollisia korvaavia ratkaisuja. Nämä ovat kuitenkin vasta suunnitelmien tasolla.

Kaikki liiketalous on riskialtista, mutta erityisesti kulttuuriteollisuus, jonka tuoteartikkelit perustuvat myytäviin ja ostettaviin teksteihin, joutuu toimimaan hyvin omaleimaisella tavalla. Kulttuuristen tekstien lähtökohtaiset tuotantoarvot ovat

korkeita, mutta ensimmäisen tuoteartikkelin jälkeen kopioiden levitys on halpaa. Kulttuuriteollisuus on joutunut vastaamaan riskeihin erilaisin menetelmin, joihin kuuluu kilpailun eliminointi ostamalla kilpailijoiden infrastruktuuria, yhteistyökuviot sekä suuren tuotantorepertuaarin valmistaminen. (Hesmondhalgh 2002, 17.)

Määrällä on väliä siksi, että hudit ovat kuittaus hiteistä laajassa repertuaarissa. Tämä tarkoittaa sitä, että on mielekästä tuottaa mahdollisimman paljon tekstejä, joita voidaan pommittaa kuvainnollista tahmeaa seinää päin ja katsoa, kuinka suuri osa teksteistä tarttuu. Nämä tarttuvat ovat pieni prosentti, jotka kuitenkin hitteinä maksavat huteihin investoidut kulut. (Hesmondhalgh 2002, 17.) Turku Rock Academyn toiminnassa kuitenkin tuotannossa on keskitytty laatuun.

Turku Rock Academyn Auran panimon tiloissa on pystytty jatkamaan rajoitustilojen välissä studiotyöskentelyä, sillä paikan päällä ei tarvitse olla samanaikaisesti montaa henkilöä. Studiotiloissa on tapahtunut äänitystoimintaa toistaiseksi ilman julkaisuja kesästä 2020 saakka.

Viime kesänä julkaistiin yhtyeen Atomic Annien cover Jefferson Airplanen kappaleesta *Somebody to Love* ja työn alla on nyt ollut Underclass-yhtyeen neljä ensimmäistä singleä, joiden työvaiheet ovat tapahtuneet eriytetysti. Työvaiheita on jaettu rajoitusten mukaisesti, mutta soittajien vuorottelu johtuu myös tuotantotiimin läsnäolosta äänityksissä. Ensin on työستetty rumpuosuudet, sitten bassot ja kitarat. Uusien yhtyeiden, Nagasakin ja Sunday Talkin kanssa on tarkoitus aloittaa studiotyöskentely rajoitusten antaessa myöten.

Turku Rock Academyn jäsenenä on ollut vuosien saatossa lukuisia yhtyeitä, mutta tyypillisenä ilmiönä eniten toimintaan osallistuvat yhtyeet saavat enemmän julkaisuja. Kuten Hesmondhalgh (2002), joka näkee hittien kustantavan huteihin investoituneet kulut, on Turku Rock Academy varautunut myös ilmiöön, jossa yhtyeet ovat lopettaneet toimintansa ensimmäisen julkaisun jälkeen.

Jussi Vuola ilmoittaa myös julkaisujen ja tuotantojen vähentyneen, sillä Academyn tiloissa toimiva studio on osa nuortenpalveluita, joita kaupungin rajoitustoimet koskevat ensisijaisesti. Yhteistyökumppanina Vuola kertoo kuitenkin tukeneensa

Turku Rock Academyn toimintaa siirtämällä osan tuotannosta VR-studioille. Saukkoriipi tiivistää julkaisujen aikataulun siten, että viime kesän 2020 jälkeen ei ole tullut julkaisuja, mutta kesään 2021 mennessä niitä on tulossa useampikin kuunneltavaksi.

Tällä hetkellä Turku Rock Academyssa sovelletaan etäjärjestelmäohjelmaa, minkä pohjalta nuoriin ollaan yhteydessä. Turku Rock Academyn kehittämä järjestelmä on jaettu kaikille toiminnan satelliittikaupungeille, joiden kautta yhtyeiden kehittymistä musiikissa ja taiteessa ohjataan. Ohjelmassa annetaan palautetta liveäänityksistä, valmistaudutaan esituotantoon ja ohjataan nuoria etäklinikkatehtävien pariin. Toimintaan sisältyy mm. Esituotantoa, sovitustyötä, yhteistoiminnallista sävellys- ja sanoitustyötä sekä paljon ohjeistusta koskien kappaleiden rakenteita ja ehdotuksia niiden ehostamiseksi.

Lähikontaktitoiminta on ollut välttämätöntä kuitenkin Turku Rock Academyn PA-treeneissä, eli äänentoistotreeneissä, missä yhtyeen lisäksi paikan päällä ovat olleet tekniikkatiimi. Turvaväleistä on pystytty huolehtimaan suuressa Turun Vimman salissa. Arviointikeskustelut on kuitenkin pidetty etänä.

Saukkoriipi kertoo klinikoiden järjestämisen vaikeutuneen. Syksyllä 2020 järjestettiin muutama klinikka ja yksi aktiivijäsenille tarkoitettu, turvavälein ja ryhmittäin toteutettu klinikka. Klinikkoita on kuitenkin jouduttu rajoitustilan vuoksi peruuttamaan. Etäklinikoiden järjestämisessä on Saukkoriipin mukaan kohdattu ongelmaksi vuorovaikutuksen puute klinikan pitäjän kanssa, sekä kustannukselliset syyt. Jäsenille on jaettu videoituja klinikkatallenteita, mutta täydentävästi, sillä pääasiallinen huomio on etäjärjestelmäohjelman mukaisessa esituotannossa. Tallenteiden jakaminen ja etukäteen nauhoittamista on tapahtunut esimerkiksi musiikinopettajan Tomi Oravalan koulussa, missä koulun juhlaesityksiä on nauhoitettu etukäteen ja sen jälkeen lisätty koulun YouTube-kanavalle.

Hesmondhalgh (2002, 94) määrittää organisatorisen uudelleenryhmittelyn muotoja uuden hyötyalueen kehittämisenä ja toimintamallien tehostamisena. Näihin muotoihin kuuluu esimerkiksi strategiset liittolaiset, joissa kaksi toimijaa keskittyvät tarkasti rajattuihin ja määriteltyihin projekteihin. Tyypillisenä tapauksena pienempi alan toimija ajautuu yhteistyöhön suuremman kanssa, mutta se voi olla myös tasa-arvoisista lähtökohdista molempia hyödyttävää toimintaa. Toinen muoto on työtapojen muutos,

jossa osaava, ammattiosaava työvoima hajaantuu kohti uusia vaihtoehtoja työmarkkinoilla, jotka ovat väliaikaisia uusia suhteita, osa-aikaista työtä sekä itsensä työllistämisyrittäjiä.

Turku Rock Academy on muodostanut Turun konservatorion kanssa kurssijärjestelyn, jossa Academyn jäseniä on otettu konservatorion teknologia- ja musiikkilinjan kursseille mukaan. Toiminnan nähdään hyödyttävän kaikkia oppilaita, sillä uudentyyppiset oppilaat pääsevät opiskelemaan ammatillista musiikkialan koulutusta. Konservatorio on ollut myös rajoitustilan mukaisesti vaihtelevasti auki, mutta ensimmäiset opiskelijaryhmät ovat jo muodostettu ja luentoja järjestetään etänä.

Ryhmiiin kuuluu Turku Rock Academyn yhtyeiden jäseniä mm. Destinesiasta ja CCB:stä, jotka ovat uudempia toiminnan jäseniä. Valmistava kurssi kestää kuukauden kerran viikossa, jossa ryhmät opiskelevat musiikinteoriaa tasolle 3/3 asti. Vastavuoroisesti konservatorion teknologiaoppilailla on mahdollisuus opetella PA-treenimiksausta ja tallennusta Turku Rock Academyn tiloissa.

Turku Rock Academy tarjoaa palveluspaikan siviilipalvelusmiehille ja käyttää toiminnassaan myös työharjoittelijoita. Saukkoriipi kertoo Turku Rock Academyn ja Turun nuorten viestintäpajan välisen yhteistyön syventyneen, missä nuoret osallistuvat toimintaan erilaisilla työsopimuksilla, esim. työkokeilun, työtoiminnan tai kuntouttavan työtoiminnan kautta. Anssi Ikonen ohjaa Viestintäpajan nuoria kuvaamiseen liittyvissä asioissa. Tiimien koot järjestetään rajoitusten mukaisesti.

Jussi Vuola on toiminut teollisuusalan alihankkijana pandemian alusta lähtien. Vuola on tehnyt audiovisuaalista suunnittelua telakkateollisuuden yritykselle, joka on tukenut hänen talouttaan kriisitilanteessa. Vuola kertoo VR-studion ylläpidon toimivan kollegiaalisesti ja huomauttaa teollisuusasiakkuuden mahdollistavan koko VR-studion toiminnan niissä puitteissa, joissa se on rajoitustilan aikana.

Kaikki vastaajat suhtautuvat muutostilan ilmiöihin sekä myönteisinä kokemuksina ylläpitää musiikkielämää, mutta myös kompensationsa aiempaan perustilaan. Monipuolisen suunnittelun tulokset ovat olleet stream-toiminnan laajentamista, laadukasta studiotyöskentelyä sekä yhteistyökuvioita muiden kulttuuripalveluiden ja nuortenpalveluiden kanssa, sekä teollisuuden asiakkuuksia. Kuitenkin huoli tulevasta ja sopeutumisratkaisujen kompensoiva luonne nousevat esille vastauksista.

Saukkoriipin mukaan live-keikkapaikkojen kanssa ei ole juuri minkäänlaista yhteistyötä tällä hetkellä ja jo ennen rajoitustilaa soittolavatarjonta Turussa on ollut vähäistä. Myös Vuola kokee, että muutama vuosi sitten huoli kosketti esiintymispaikkojen vähentymistä ja keikkapalkkioiden pienentymistä. Tällä hetkellä streamit ovat se, mitä yleisölle on tarjota, mutta live-esiintymiset ovat esiintyjille ja yleisölle ensisijainen vaihtoehto. Saukkoriipi tiivistää stream-kokemukset yhtyeiden parissa seuraavasti: ”*Olipa outoa soittaa tyhjälle salille.*”

Yhtyeiden toiveena olisi palata esiintymään elävälle yleisölle, ja musiikkia julkaistaessa syntyy ristiriita. Esiintymiset ovat yhtyeiden ensisijainen paikka promotoida tuotettua musiikkia.

Vuola ottaa kantaa streamien tuottamisen hintaan. VR-studion streamien tuottaminen työllistää noin 4–5 ihmistä, joka tarkoittaa sen olevan hyvin kallista yksittäisille artisteille. Palvelun ostaminen on kallista musiikin esittäjälle, mutta myös yleisölle tuotetun lopputuloksesta saadut tulot eivät kata riittävästi kuluja. Vuolan mielestä ansaintalogiikka on pielessä, sillä isot, menestyneet artistit pystyvät tienamaan stream-palvelulla, mutta pienet artistit eivät saa kuluja hyvitettyä. Tuotantoon tarvitaan monta jäsentä, joiden palkat on myös maksettava. Vuola pitää VR Sonic Templeä hienona kokeiluna, jolla ei kuitenkaan ollut kaupallisia menestymismahdollisuuksia.

Vuolan toiminta teollisuuden alihankkijana on jatkunut vuodesta 2017. Hän kokee musiikkiteollisuuden olleen pitkään murrostilassa, ja pienyrittäjänä tilanne on ollut jo ennestään hankala, jonka vuoksi oli keksittävä ratkaisuja. Kuitenkin huoli myös kyseisestä asiakkuussuhteesta huolettaa Vuolaa alihankkijan asemassa, sillä työllistävässä AV-alan yhtiössä on alkanut YT-neuvottelut. Vuola kokee myös live-alan kollegoiden parissa turhautumista ja epätoivoa, sekä erityisesti nuorten osalta huolta. Kuitenkin Vuola kertoo studiokyselyiden kasvaneen enemmän kuin vuosiin, joka tulevaa tarkastellen vaikuttaa hyvältä, ”renessanssimaiselta” uudelta tulemiselta musiikkialalla rajoitustilan jälkeisenä aikana.

6.2.3 Toiminta osana yhteiskuntaa, kulttuuria ja teollisuutta

Vuonna 2019 suomalainen musiikkialan kokonaisarvo käsitti 988 miljoonaa euroa. Elävän musiikin ala kattoi siitä suurimman osan, 512 euroa. Musiikkikoulutus kattoi osaltaan 270 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 koronarajoitusten tullessa voimaan,

elävän musiikin yksityissektorin arvon ennustettiin laskemaan vähintään 70 prosentilla kotimaassa.

Turun yliopiston kauppakorkeakoulu on tutkinut Tapahtumateollisuus ry:n tilauksesta koko tapahtumateollisuuden taloudellista volyymia. Vuonna 2019 tapahtumateollisuuden toimijoiden liikevaihto oli tutkimuksen mukaan 2,35 miljardia euroa, mutta vuonna 2020 koronakriisi vähentää liikevaihtoa arvioilta 1,5 miljardia euroa. (Music Finland, 2020.) Kuitenkin tämän arvion lisäksi liikevaihtoa tapahtuu suoraan musiikkiin liittymättömissä liikevaihtotapahtumissa.

Tutkittaessa voittoa tavoittelematonta nuorisopalveluiden haaraa on Saukkoriipin mukaan huomioitava se, että julkisena palveluna on heidän tilanteensa varmasti parempi kuin monen muun. Kuitenkin palvelun työllistävä vaikutus on heikentynyt. Kulttuuriteollisuus on numeroiden lisäksi kuitenkin ihmisten toimintaa ja vaikuttamista asenteisiin ja yhteiskuntaan.

Saukkoriipin näkemykset alan mahdollisuudesta uusiutua liittyvät esimerkiksi monopoliasemien purkuun ja laajemman festivaalikentän syntymiseen.

Keskustelu tiettyjen mediatalojen monopoliasemasta kirvoitti keskustelua jo ennen koronarajoituksia. Keskustelun laukaisi rap-artisti Mikael Gabrielin kappaleiden toiston vähentyminen Nelonen Median palveluissa, kun artisti osallistui kilpailevan median lauluohjelmaan. Kansanedustaja Pilvi Torsti jätti hallitukselle kirjallisen kysymyksen Sanoma-konsernin määräävästä markkina-asemasta Suomen musiikkibisneksessä. (Räsänen, 2019.)

Mediatutkija Tim Dwyer (2010) on tutkinut mediayhtiöiden yhdentymistä ja monopoliaseman syntymistä Median monopoliasemat määrittävät uudestaan audiovisuaalisten tuotosten levitystä, niiden rahallista arvoa ja kulutusta. Kansainvälisenä trendinä havaitaan kuluttajien siirtymä yhä keskitetymmän mediatarjonnan piiriin, joita tarjoavat monopoliasemassa olevat konglomeraatit, eli monialayhtymät. Dwyer kuvailee mediayhtiöiden käyttävän yritystekniikkaa, jossa suuret yhtiöt sulauttavat pienempiä itseensä. Sopimukset ja hankinnat neuvotellaan asymmetristen valtasuhteiden läpi. Dwyer simuloi toimintaa heuristisella, eli varsin

nopeasti riittävän lähelle parasta mahdollista tulosta pyrkivällä Rubikin kuutiolla, jossa vuorovaikutus muiden pienempien yritysten kanssa tapahtuu loputtomilla, jatkuvilla permutaatioilla. Permutaatio käsitteenä tarkoittaa esimerkiksi lukujoukon (1,2,3) esiintymistä vaihtoehtoisesti lukujoukkona (3,2,1) tai (1,3,2). Tämä tarkoittaa kehityksen tapahtuvan erilaisilla yhdistelmillä teollisuutta, teknologiaa, verkostoja, regulaatioita ja mediagenrejä. (Dwyer, 2010: 45–159.)

Muusikkojen liiton kannanotossa (Muusikkojen liitto, 2019) nähdään yksittäisen artistin kannalta yhteistyön Nelosen kanssa olevan erittäin hyödyllistä, mutta suuressa kuvassa vaarana on kapeamman artisti- ja muusikkokentän mahdollisuudet esiintyä yleisölle. Kannanotossa vallan keskittymisen yhteen paikkaan pelätään johtavan väärinkäytöksiin. Mediatyhtiöt edellyttävät artistin sitoutumiseen saman yhtiön kanssa keikkamyyntiin, äänitetuotantoon, oheistuotteiden ja kustannustoimintaan liittyvissä asioissa. Nelonen Media on kannanoton mukaan lisännyt pakettiin myös festivaalitoiminnan ja media-ajan hallitsemisen. Liiton puheenjohtaja Ahti Vänttinen kommentoi muusikkojen liiton tehtävänä olevan edistää muusikkojen ja artistien työntekoedellytyksiä, joten liitto seuraa tarkasti tilannetta myös kilpailunäkökulmasta.

Sanoma Media sai ostaessa Suomen suurimman festivaalijärjestäjän N.C.D:n haltuunsa suurimman osan kotimaan festivaaleista. Ongelmallisuutta nähdään myös Nelonen Median mahdollisuudessa painostaa artisteja vaihtamaan levy-yhtiöitä, suostumaan epäedullisiin sopimuksiin, sekä jääviysoongelmaan Emma-gaalassa, jonka tuomaristo koostuu Nelosen edustajista ja kisassa esiintyy Nelosen artisteja. (Räsänen, 2019.)

Turun live-musiikkitarjonta perustui kesällä 2020 vain muutamaan tapahtumaan, joiden esiintyjäkattaukset perustuivat pääasiassa Sanoma Median sekä tytäryhtiöiden kiinnityksiin. Turun rajanaapurissa Kaarinan kaupungissa järjestettiin kesällä 2020 Saaristo Open, jonka esiintyjäkattaus koostui pääasiassa Nelonen Median sekä sen omistavan Sanoma Median omistuksen alaisen SuomiPop -radiokanavan kiinnityksistä. Vielä 2019 festivaaleilla järjestettiin Turku Rock Academyn yhtyeille omistettu venue, eli järjestelmällinen tapahtumapaikka määritellyllä ohjelmistolla. Festivaalin verkkosivujen (Saaristo-Open, 2020) mukaan tapahtuma toteutettiin vuonna 2020 tarkoin turvatoimin ja rajatulla kapasiteetilla. Kävijöitä tapahtumassa oli kolmen päivän aikana 10 000. Turussa järjestetyn Aurafestin järjestäjä Solar Sound on

myös osa Nelonen Mediaa. Ohjelmassa esiintyi Nelonen Median kiinnityksiä. Myös Turun naapurissa Naantalissa päästiin myös kuuntelemaan Nelonen Median artisteja ja kiinnityksiä. (visitnaantali.com, 2020.)

Osallistavaa musisointia pidetään yleisesti voimaannuttavana toimintana. Voimaantuminen on moniulotteista ja sitä voi ilmentyä esimerkiksi kuluttajan vapaan itsenäisen valinnan muodossa tai liberalistisena vapautumisena ja ääneen pääsynä. Voimaantumista tulee tulkita aina sosiaalisessa kontekstissa, jota muovaa esimerkiksi ikä, sukupuoli tai etnisyys. Kuitenkin yleistäminen näiden perusteella on havaittu kielteisenä ilmiönä, sillä voimaantumiskokemus on yksilöllinen tapahtuma. (Daykin 2012: 66–68.)

Taiteellisia tekstejä tuottavissa yhteisöissä voimaantumisen nähdään voimakkaasti liittyvän sosiaalisen pääoman käsitteeseen (Putnam 1995; Bourdieu 1984). Käsitettä määrittää tässä yhteydessä verkostoituminen, jaetut normit ja luottamuksellisuus.

Aktiivinen osallistuminen yhteisölliseen toimintaan rohkaisee yhteisönormien omaksumista sekä vuorovaikutustaitojen kehittymistä. Näin osallistuminen taiteellisen tekstin tuotantoon nostaa yksilön sosiaalisen pääoman tasoa, joka puolestaan johtaa tutkimusten mukaan myönteisesti yksilön terveystietoisuuteen, vähentyneeseen sosiaaliseen epätasa-arvoon, mahdollisuuksien lisääntyneeseen tasa-arvoon sekä hallinnan tunteen lisääntymiseen.

Rajoitustilan aikana on havaittavissa selkeä lasku Turku Rock Academyn järjestämän Bandstandin uusien bändien määrässä. Saukkoriipi ajattelee tilanteen johtuvan stressistä ja huolesta nuorten tulevaisuutta ja turvallisuutta koskien, joka osaltaan vaikuttaa harrastuksen aloittamiseen. Bértényi toteaa Bandstandin olevan se väylä, jota kautta Turku Rock Academyille pyritään, eikä sen järjestäminen ole ollut rajoitusolosuhteissa mahdollista. Bértényi kuvailee bändisoittamista maltillisesti laskevana ilmiönä, pitäen kuitenkin musiikkitoimintaa ennallaan säilyneenä, mutta muotoaan muuttaneena asiana. Bértényi kokee bändisoittamisen suosion laskeneen suhteessa itsenäiseen musiikin tuottamiseen.

Turku Bandstandissa menestyneistä esiintyjistä sekä Turku Rock Academyn tuotantorepertuaarista on huomattavissa, että käytännössä tietyn tyyppinen musiikki korostuu Turku Rock Academyn toiminnassa. Rock-musiikin soitinvalikoima ja rock- ja raskaan musiikin keskeinen asema tyyllilajina voidaan havaita suoraan esimerkiksi

Turku Academyn julkaisuhistoriasta esimerkiksi toiminnan virallisen YouTube-kanavan valikoimassa. (YouTube, Turku Rock Academy.)

Myös Käpylä (2017) on analysoinut vuoteen 2017 saakka Turku Bandstand-kilpailussa menestyneiden kokoonpanojen luonnetta koko kilpailun historian ajalta. Tutkimuksessa havaitaan voittoon vaadittavan tason jakaantuvan 20–30-vuotiaille, pääasiassa miehistä koostuville yhtyeille. Myös sukupuolijakauma osallistuneiden kesken havaitaan miesvaltaisena. Yleisyys rock-instrumentteja soittavan bändin menestykseen kilpailussa on korkeampi kuin yksin esiintyvillä, duoilla tai pelkästään konemusiikkia tekevillä ryhmillä. (Käpylä, 2017: 415.)

Hesmondhalghin (2002) mukaan kulttuuriteollisuus luo ja kierrättää tekstejä, joilla on vaikutus ymmärrykseemme maailmasta. Me vaikutumme informatiivisista teksteistä, kuten uutisista ja uutislähetyksistä, dokumenteista sekä analyttisistä kirjoista, mutta meihin vaikuttaa myös viihteelliset tekstit. Elokuvat, tv-sarjat, sarjakuvat, musiikki ja videopelit tarjoavat meille tulkintoja maailmasta ja toimivat näin myös raportoivina tekstimuotoina. Niiden asema on merkittävä, sillä ne ammentavat sisältönsä sisäisestä maailmastamme ja yhtäältä vahvistavat sitä, tarjoten fantasioita, tunteita ja identiteettejä itsemme tueksi. Kaikki se aika, jonka käytämme kulttuuriteollisuuden tarjoamien kulttuuristen tekstien parissa, tekevät huomaamattamme kulttuuriteollisuudesta vahvan osan elämäämme. (Hesmondhalgh 2002, 3.)

Suuret yhteiskunnalliset muutostilat, kuten lama tai ajankohtainen pandemia, voi olla kokonaisen sukupolven tilaa määrittävä ajanjakso. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemästä laajasta 90-luvun lapsista tehdystä tutkimuksesta käy ilmi esimerkiksi se, että joka neljännellä vuonna 1987 syntyneellä on tilillään rikoksia ja rikkomuksia, joka viidennellä on ollut mielenterveysongelmia ja joka kuudes on vailla peruskoulun jälkeistä tutkintoa. (Haapanen, 2011.) Koulutuksessa tapahtuvat leikkaukset ja muu yleinen yhteiskunnan julkisen omistajuuden purkaminen vaikutti osaltaan myös 1990-luvun nuorten elämään, joka valmiiksi epäotollisessa ajankohdassa kärsi talouslaman lisäksi myös jo aloitetusta kouluelämän puitteiden kaventamisesta.

Keskusteluissa korostuu huoli musiikkialan tarjoamasta itseilmaisukanavasta ja nuorten hyvinvoinnista. Saukkoriipi toivoo musiikkialan tulevan nähdyksi kanavana, jota kautta voidaan purkaa ahdistusta ja ikäviä tunteita terapiakeinona.

Koronapandemian mukana tuoma epäotollinen, epäreilu ja aivan varmasti epätasa-arvoinen ajanjakso nuorison keskuudessa voi johtaa myös musiikillisen ilmaisun estetiikkaan. Bértényi kokee, että koronakriisillä on samankaltainen vaikutus kuin 90-luvun lamalla, sillä bändikartalla yleistyy raskas musiikki punkista äärimetalliin. Uusien yhtyeiden ilmaisussa on havaittavissa aggressiivinen, vihainen ja hätäinen ilmapiiri yhdisteltynä modernin musiikin elementteihin.

Musiikkiteollisuus on kauppa- ja taloustieteellinen käsite, jonka ympärillä pyörii statistiikka ja laskelmoiva kvantitatiivisuus. Sen mekanismien ymmärtäminen vaatii kuitenkin myös hermeneuttisen näkökulman, sen ollessa viime kädessä ihmisten toimintaa kulttuurin parissa. Koska ihmisten tuottama taide on sen keskeinen myyntiartikkeli, tarvitaan siinä myös ihmistä. Keskustelu nuorten hyvinvoinnista yhdistää kaikkia Turku Rock Academyn jäseniä. Saukkoriipi tekee huomioita lukioikäisistä oppilaista, jotka eivät rajoitusten puitteissa voi tutustua toisiinsa ja ilmaisee huolen tulevasta suuresta määrästä mielenterveysongelmia yhteiskunnassa. Bértényi kertoo joutuneensa kannustamaan nuoria jatkamaan, sillä epäusko on varsin yleinen mielentila nuorten keskuudessa.

Nuorilla on ollut todellisia tilaisuuksia menestyä toimintaan osallistumisen myötä. Turku Rock Academyn kautta on ponnistanut yhtyeitä kansainväliselle yleisölle saakka, kuten vaihtoehto-metalliyhtye Awake Again, joka valittiin valmennusohjelmaan keväällä 2015. Yhtye julkisti tehneensä kansainvälisen levytyssopimuksen Spinefarm Recordsin kanssa. (Piirainen 2018). Tomi Arvas kertoo artikkelissa sopimuksen olevan ensimmäinen Turku Rock Academyn kautta nousseen yhtyeen levytyssopimus.

Huoli musiikkitoiminnan uusiutumisesta varsin kriittisessä maailmantilanteessa johtaa nuoriin, joiden valmiudet ja mahdollisuudet kasvaa muusikkona ovat uhattuina. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 2021) toteuttama kohorttitutkimus 1987 ja 1997-syntyneiden nuorten hyvinvoinnista jakaa nuorten hyvinvointiin liittyvät haasteet osallisuuteen, mielenterveyteen, ylipainoon ja lihavuuteen, koulukiusaamiseen, häirintään ja väkivaltaan sekä rikollisuuteen. Kulttuurin ja hyvinvoinnin suhteen osallisuuden haasteina koetaan esimerkiksi ystävien puute ja yksinäisyys. Mielenterveyden tutkimustuloksina ilmoitetaan alakouluikäisten keskuudessa 16 prosentilla mielialaan liittyviä ongelmia, kuten ahdistuneisuutta.

Tämän sosiaali- ja terveysministeriön alaisen etsivän kulttuurityön työryhmän mukaan (Turpeinen & Juntunen & Kamensky, 2019) valtaosalla vuosina 1987 ja 1997 syntyneistä on ollut myönteinen ja turvattu lapsuus. Kuitenkin osalla heistä on merkittäviä ja pitkällä aikavälillä huolestuttavia vaikeuksia kiinnittyä yhteiskuntaan. Esimerkiksi vuonna 1987 syntyneistä 14 prosenttia ei ollut suorittanut mitään tutkintoa yhdeksän vuotta peruskoulun päättymisen jälkeen. Isto Turpeisen, Marja-Leena Juntusen ja Hanna Kamenskyn (2019) etsivän kulttuurityön työryhmä viittaa tutkimuksiin, joiden mukaan taidekasvatus ja taiteellinen harrastustoiminta ovat yhteydessä oppimiseen, hyvinvointiin ja sosiaalisten taitojen kehittymiseen.

Etsivän kulttuurityön työryhmän mukaan Tutkimustulosten mukaan kulttuurinen pääoma on yhdistetty myös oppimistuloksiin, akateemiseen kyvykkyyteen ja koulutusvalintoihin. Aikuistumisen myötä kulttuurinen pääoma on yhteydessä sosiaaliseen osallisuuteen, hyvinvointiin, elämän mielekkyyteen ja merkityksellisuuteen. Vuonna 2019 etsivän kulttuurityön ryhmä huomautti myös, että taidekasvatuksen syrjäytymistä ehkäisevät ja hyvinvointivaikutukset toteutuvat vain osittain. Taidetoiminta ja -kasvatus eivät saavuta kaikkia, jolloin vaikutusmahdollisuutta ei synny. Yhtenä syynä työryhmä pitää rakenteesta johtuvaa ulossulkemista. (Turpeinen & Juntunen & Kamensky, 2019.)

Työryhmä raportoi pitkittyvän koronakriisin vaikuttavan syvästi lasten ja nuorten hyvinvointiin. Pitkittyvän kriisin pelätään raportin mukaan vaikuttavan jo valmiiksi heikommassa asemassa olevien lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin, ja kriisin sosiaaliset vaikutukset voivat olla erittäin pitkäaikaisia. (Turpeinen & Juntunen & Kamensky, 2019)

Työryhmän puheenjohtaja Esa Iivonen raportoi koronakriisillä olevan huomattavat sukupolvivaikutukset. Iivonen painottaa, että koko yhteiskunnan tasolla on vahvistettava lasten ja nuorten tulevaisuuden uskoa ja turvallisuuden sekä osallisuuden kokemuksia arjessa. Iivonen painottaa panostaminen arjen peruspalveluihin olevan tärkeässä osassa tässä vahvistuksessa. (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2021.)

Turku Rock Academyn lisäksi Turun nuortenpalvelut tarjoavat erilaisia taidepajoja Turun kaupungin nuorten taide- ja toimintatalo Vimman tiloissa. Niihin kuuluu esimerkiksi käsityötaitoihin ohjaava savipaja, Vimmassa toteutettavat lasituspajat sekä muut taidepajat. Keväällä 2021 Turun kaupunki ilmoitti, ettei Taidepajojen ryhmätyöpajoja järjestetä toistaiseksi koronatilanteen ja rajoitusten vuoksi. (Turku nuoret, 2021).

Kulttuurisosiologi Norman Daykinin (Daykin 2012) mukaan osallistuminen kulttuuriseen toimintaan voi vaikuttaa myönteisesti kuolleisuuteen. Tutkittaessa 7000 teollisen alan yli 18-vuotiaiden työntekijöiden riskikäyttäytymistä Suomessa, havaittiin kulttuuriseen toimintaan osallistumisen vähentävän kuolemanvaaroja, joihin lueteltiin tapaturmat, väkivalta ja itsemurhat. Tilastollista merkittävyyttä havaittiin huomioitaessa myös koulutus- ja tulotason vaikutukset.

Nuorten hyvinvointi on Suomessa julkisen keskustelun alla, erityisesti sen jälkeen, kun huhtikuussa 2021 uutisoitiin itsetuhoisten nuorten täyttävän nuorisopsykiatriset osastot. Ylilääkäri Kim Kronström Turun yliopistollisesta keskussairaalaasta toteaa, että kun samassa tilassa on paljon huonosti voivia nuoria, huonovointisuus ja käytösongelmat ovat vaarassa levitä. (Koivuranta, 2021.)

Kulttuuripalvelut toimivat yleensä julkishallinnon vastuualueella, missä ilmenee muodollista kontrollia ja hierarkkisesti rakennettuja suhteita auktoriteetteihin. Kulttuuripalvelut toimivat suhteellisen autonomisesti, mutta kaupallisten paineiden alla. (Hesmondhalgh 2002, 154–155.) Kilpailutus ja tulosvastuullisuus ovat kaikkea julkishallinnon alaista toimintaa koskevaa todellisuutta koulutuksesta kulttuuriin. Vuolan mukaan kaupungin sisäiset hankaluudet Turussa, rahoituksen pienentäminen ja yleinen ”kapuloiden rattaisiin” laittaminen tulisi lopettaa ja panostaa toimintaan nuorten puolesta. Rahoitus ja resurssit olisi määriteltävä riittäviksi. Myös Saukkoriipi edellyttää kulttuurialan tukemista valtion ja kaupungin puolesta, sillä mahdollisuuksiakin tulisi tilanteessa nähdä, kuten festivaalikentän uudelleen muotoutuminen ja niiden suhteen vallan jakautuminen pienempien toimijoiden hyväksi. Koronarajoitusten jälkeen on oletettavaa, että ihmisillä on suurta halua palata live-esiintymisten ääreen.

Bértenyi, joka on toiminut musiikkialan työntekijänä vuodesta 1995 asti, kuvailee alan kehittyneen ja kasvaneen 25 vuoden sisällä kahden miljardin markkina-alueeksi ja

kokee suomalaista musiikkialan ammattilaisuutta myös kansainvälisesti arvostetuksi toiminnaksi. Samaan hengenvetoon hän esittää surunsa siitä, miten puolet musiikkikentästä on tuhoutunut vuoden sisään.

Turussa järjestettävän Tall Ships Races-tapahtuman, jonka suunnittelu on täysillä käynnissä. Bértényi kokee kesällä järjestettävän 200 000 ihmisen tapahtuman Turun Aurajoen rannassa käsittämättömältä, kun peruutettu Ruisrock käsittää vähäisemmän ja rajoitetumman määrän ihmisiä. The Tall Ships Races ilmoittaa Turun kaupungin sivuilla tavoitelluksi kävijämääräksi kuitenkin yli puoli miljoonaa ihmistä. (Tall Ships Races Turku, 2021.) Turun kaupungin kulttuuri- ja tapahtumatoimijat ovat sitoutuneet Clean & Safe-ohjelman mukaisesti huolehtimaan tapahtuman koronaturvallisuudesta. (Clean & Safe Turku, 2021.)

Ajankohtaisena tietona opetus- ja kulttuuriministeriö on vastannut kulttuurialan ahdinkoon linjaamalla tukipaketin kulttuuriin, taiteeseen, liikuntaan ja tapahtumalalle. Paketilla tuetaan kulttuurin, taiteen, liikunnan ja tapahtuma-alan elpymistä pandemiasta. Tukipaketin suuruus tulee olemaan 230,86 miljoonaa euroa. Lisätalousarvioesitys annetaan eduskunnalle 29.4.2021. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2021.)

Tapahtumatakuu on tuki, jota tapahtumien järjestäjä voi hakea, mikäli tapahtuma joudutaan perumaan tai järjestämään suunniteltua pienempänä koronarajoitusten ja tautitilanteen vuoksi. Kulttuuriministeri Annika Saarikko toteaa alan tappioiden olevan mittavia, eikä tällä paketilla niitä kokonaan kateta tai korvata. Tavoitteena kuitenkin on kannatella alaa epidemian aiheuttaman poikkeustilanteen yli. (Siltanen 2021.)

Nuortenpalveluihin kuuluvan Rock Academy-toiminnan jatko vaikuttaa turvatulta, sillä Rock Academyn Raahen osasto jatkaa tästä edes toimintaansa kaupungin tuella, jonka tarkoitus on juurruttaa toiminta osaksi Raahen kaupungin nuorisotyötä. (Määttä 2021.)

Musiikkiteollisuuden paluusta perustilaan viittaavia ilmiöitä on esimerkiksi espanjalaisen yhtyeen Love of Lesbians esiintyminen 5000 ihmiselle Barcelonassa 27.3.2021. Pandemiatilanteen kuitenkin ollessa yhä edelleen ajankohtainen, järjestettiin esitys noudattaen muutamia oleellisia torjuntatoimenpiteitä, kuten

kirurgisten FFP2-tason kasvomaskien käyttöä sekä sisäänkäynnillä toteutettavaa koronatestiä. Vain negatiivisen tuloksen saaneet ihmiset päästettiin sisään.

Organisaattorien mukaan tapahtuma oli Euroopan ensimmäinen kaupallinen suuri joukkotapahtuma koronakriisin aikana. (Associated Press in Barcelona, 2021) Kuitenkin festivaalin turvatoimenpiteistä huolimatta kuudelta konserttiin osallistuneelta löydettiin koronavirus. Asiantuntijat sanovansa olevan varmoja, että näistä tautitapauksista neljä ei tullut konsertista. (STT-AFP, 2021.)

Iso-Britanniassa järjestettävässä Brit Awards-tapahtumassa (Picheta, 2021) ei edellytetä yleisöltä kasvomaskien käyttöä eikä turvavälejä. Paikalle on kokoontumassa 4000 ihmistä. Kaikilta osallistujilta vaaditaan kuitenkin todistus negatiivisesta koronavirustestistä.

7. YHTEENVETO JA TULKINTA

Perustilaa havainnoitiin vasten tutkimuskirjallisuutta sekä haastatteluaineistoa. Aineistosta nousi ilmi vuorovaikutussuhteiden suuri merkitys kyseisen julkisen palvelun edellytyksenä hallinnollisen tason, yksityisen tason sekä yksittäisen tason kanssa.

Musiikkiteollisuuden mekanismit heijastuvat sekä Turku Rock Academyn toimintaan, että myös musiikin asemaan nuorten itseilmaisun kanavana. Tutkittaessa musiikkiteollisuuden perustilaa tehtiin havaintoja lainalaisuuksista, joiden puitteissa kulttuurisia tekstejä syntyy, tuotetaan ja kierrätetään. Lainalaisuuksista tärkeimmät ovat hyödyt, kustannukset ja rajoitukset, joita punnitaan kaikessa kulttuuriteollisessa vuorovaikutuksessa.

Hesmondhalgh (2002) viittaa walesilaisen tutkijan Raymond Williamsin näkemykseen kolmesta kulttuurituotannon aikakaudesta. Taidetukikäsité viittaa vallalla olevaan länsimaiseen rakenteeseen keskiajalta nykypäivään saakka, vaikka valtavirta päättyikin 1900-luvun alkuun. Runoilijat, maalarit ja muusikot päätyivät aristokraattien suojelukseseen, jotka turvasivat heidän elantonsa ja turvallisuutensa. Kaupallinen ammattilaisuus tarkoitti 1900-luvun jälkeistä, noin 1920-luvulle saakka kestänyttä vaihetta, jossa tekstejä tuottavat tahot kaupallistuivat ja saavuttivat ammatillista itsenäisyyttä.

Yrityksellinen ammattilaisuus muutti tuotantoa organisoidumpaan suuntaan, jossa enenevissä määrin tekstien tuottajia asettui kulttuuriteollisuuden työntekijöiksi joko kiinteinä tai tilauksellisina toimeksiantoina. Yhtäältä suoran kaupan lisäksi mainostaminen tuli tärkeäksi osaksi kulttuuriteollisuutta ja myös omaksi kulttuurin muodoksi itsessään. Kaupallinen ammattilaisuus ja taidetukisysteemi, jotka jäivät valtavirrasta korporatiivisen kulttuuriteollisuuden vallattua alaa, ilmenevät yhä tänä päivänä jäänteisessä muodossa. (Hesmondhalgh 2002, 50.)

Turku Rock Academyn toiminta julkisena palveluna edellyttää valtion ja kunnan tukea ja rahoitusta. Kaupunki on itse hyötynyt toiminnasta esimerkiksi ohjelmanumeroiden tilaajina sekä nuorten hyvinvointia ja harrastusmahdollisuuksia lisäävänä toimintana. Valtio on mahdollistanut toiminnan levittäytymisen myös satelliittikaupunkeihin.

Yritysmailma on hyötynyt suhteestaan Turku Rock Academyyn esimerkiksi ohjelmanumeroiden muodossa lukuisilla festivaaleilla sekä musiikkitavarakaupan

edistäjänä, tarjotessaan Turku Rock Academyn toiminnassa mukana oleville nuorille tarjouksia musiikkitavaran jälleenmyyjiltä. Toiminnan yhtyeillä on ollut myös radiosoittoa Radio Rock-kanavalla ja Academyn musiikilla on elävöitetty myös urheilujoukkue TPS:an viikonloppupelejä.

Yksityishenkilöiden kanssa asiointi on synnyttänyt työtilaisuuksia, esimerkiksi klinikoiden luennoitsijoiden kanssa sekä soitonopetuksen muodossa. Yksityishenkilöitä on palkattu myös toteuttamaan festivaalien audiosuunnittelua. Toiminnassa on hyödynnetty siviilipalvelusmiehiä, joille on tarjottu palveluspaikka sekä kuntouttavan työkokeilun ja erilaisten työharjoittelusopimusten kautta nuoria oppimaan alan toimintaa.

Kustannuksia otetaan huomioon kaikessa toiminnassa yritysmaailman kanssa. Festivaalitoiminnan järjestämiseen on kulunut perustilassa 4000–5000 euroa per esiintymislava, jonka Turku Rock Academy on itse toimittanut ja järjestänyt festivaalialueilla. Klinikoiden pitäjän palkkio hyödyttää klinikoitsijaa ja klinikoiden sisältö kasvattaa nuorten ymmärrystä musiikkialasta.

Rajoittavina tekijöinä perustilassa havaitaan esimerkiksi aika ja raha, kuten 1000-jäsenen yhtyeen hankkeen estyessä näihin asioihin liittyen. Sopimusten määräaikaisuus, kuten Turku Rock Academyn ja urheilujoukkue TPS välillä sovittu tapahtumien elävöittäminen päättyi toimitusjohtajan vaihtamisen myötä.

Kulttuurikriisiteoriassa esiteltiin välineitä, joilla kulttuuriteollisuus reagoi rajoittuneeseen tilaansa ja pyrkii sopeutumaan olosuhteisiin. Välineinä havaitaan esimerkiksi organisaatioiden uudelleenryhmittelyt, kuten yhteistyöjärjestelyiden luominen muiden kulttuuri-instanssien kanssa tai toisten alojen, kuten teollisuusyritysten kanssa. Myös kulttuurin levittämisen välineet, kuten live-esitykset ovat laajasti korvattuina stream-lähetyksillä. Kuitenkin punnittaessa hyötyjä, kustannuksia ja rajoitteita, havaitaan kaikkia näitä perustilan elementtejä myös muutostilassa.

Vuorovaikutusta määrittää teorian pohjalta seuraava sääntöketju: taiteen tukijat ja artistit kulttuurisen tekstin tuottajina ja levittäjinä ja heidän yhteistyönsä taidetta tuottavina agentteina erilaisille yleisöryhmille ja kaupallisille intresseille. Toimeksiantajat jakautuvat pitkäaikaisiin sponsorisuhteisiin sekä lyhyihin välittömän

vaihdon tukitoimintoihin. Suhteessa harkittavat tekijät ovat hyödyt, kustannukset ja rajoitteet.

Muutostilaan suhteutettuna suurimpana tukijana ilmenee valtion opetus- ja kulttuuriministeriö, jonka apurahat välillä 2020–2021 käsittävät 340,86 miljoonaa euroa lyhyinä välittömän vaihdon tukina. Muina tukijoina ilmenee myös kentän artistit, joiden kannanotot kulttuurialan puolesta ja sopeutumisratkaisujen käyttöönottoaminen ylläpitää koko kentän toimintaa. Tuetuiksi artisteiksi katsotaan kulttuurisia tekstejä tuottavat tahot, joihin lukeutuu Turku Rock Academy, sen jäsenyhteet sekä kaikki muut suomalaisen musiikkialan toimijat.

Yhteistyökuviot käsittävät turkulaisella musiikkikentällä Turku Rock Academyn ja Turun konservatorion välisen kurssijärjestelyn, jossa Academyn oppilasryhmät osallistuvat konservatorion teoriakurssille ja vastavuoroisesti konservatorion oppilailla on mahdollisuus harjoitella live-musiikkituotannon perusteita miksaamisesta PA-laitteiden käyttöön. Toiminta Turun viestintäpajan kanssa nähdään syntyneen, jossa nuoria osallistuu toimintaan erilaisten työsopimusten kautta.

Sopeutumisratkaisuksi live-esiintymisten rajoitustilaan on kehitetty myös kansainvälisessä viitekehyksessä stream-laitteiston hyödyntäminen elävän musiikin turvaamiseksi. Laitteistoihin lukeutuu kamerat, tallennus- ja ohjausjärjestelmät ja niitä ohjaavat tiimit. Sopeutumisratkaisuja on hyödynnetty nuortenpalveluiden lisäksi myös peruskoulun musiikinopetuksessa, joka osana opetussuunnitelmaa kuuluu yleisen etäopetusjärjestelmän piiriin. Toimintaa on kuitenkin kehitetty musiikinopetuksessa esimerkiksi parempien tablettimikrofonien muodossa sekä äänijärjestelmän tehostamisella mikserin kautta.

Turku Rock Academy on soveltanut toiminnassa kehitettyä omaa etäjärjestelmäänsä, jonka kautta toiminnan muusikoita on ohjattu esituotannollisesti, sovituksellisissa asioissa, yhteistoiminnallisissa sävellys- ja sanoitusprojekteissa ja ohjeistettu yksittäisten kappaleiden kehitysideoissa.

Stream-välineistön kehitys ja markkinointi on juurtunut vähitellen omaksi osakseen musiikkiteollisuutta. Stream-välineillä on järjestetty tapahtumia ja kokonaisia festivaaleja, joissa on simuloitu myös todellisen live-tilanteen elementtejä, esimerkiksi myymällä keikkalippuja muistoksi tapahtumasta.

Yhdysvalloissa laitteistovalmistaja Blackmagicin stream-laitteiston käyttökokemuksista raportoi esimerkiksi countryartisti Angie Ray, joka piti kokeilua onnistuneena. Rayn keikalle osallistui virtuaalisesti yli 13 000 katsojaa. Norjassa Verftet Online Music -festivaali keräsi stream-festivaaliinsa norjalaisen black metal -genren kärkinimiä esiintymään tapahtumassaan. Suomessa stream-ilmiö on myös kaupallistunut ja itsenäistynyt markkina-ala. Kauko.fi markkinoi stream-laitteistoja erilaisiin tilaisuuksiin työelämästä vapaa-ajan tarkoituksiin.

Organisaatiomuutokset käsittävät turkulaisella ruohonjuuritasolla esimerkiksi kulttuurityövoiman siirtymisen muun teollisuuden alihankkijoiksi helpottamaan taloustilannetta ja mahdollistamaan tutkimustapauksessa VR-musiikkistudion ylläpidon.

Laajemmassa kontekstissa suomalaista musiikkikenttää dominoi monopolit, joiden strategiaan kuuluu yrittäjien, yritysten ja artistien sulauttaminen omaan liiketoimintaansa sekä jatkuvasti kasvava vaikutus koko musiikkialaan festivaaliomistuksen ja musiikkilevityksen suhteen. Sulauttamisella voidaan tarkoittaa esimerkiksi festivaalijärjestäjän N.C.D:n omistajuuden siirtymistä Sanoma Median alaisuuteen, joka tarkoittaa suomalaisen esiintymiskulttuurin kannalta festivaalientänsä yksipuolistumista. Tutkimusten (Dwyer, 2010) mukaan suurten mediakonsernien hallitessa aina vain laajempaa viestintäkanavien kenttää keskittyy myös yleisö näiden palveluiden äärelle.

Toimeksiantoja Turussa koronavirusepidemian aikana ovat olleet Turku Stream Festival, joka tarjottiin maksutta verkossa. Festivaali oli nähtävissä Turku Rock Academyn YouTube -kanavan kautta maksuttomasti. Esiintyjinä oli muun muassa Tommi Läntinen, Awake Again sekä Mira Luoti & Mika Haapasalo Duo. Muita Turussa toteutettuja tapahtumia ovat olleet streameina esitetyt VR Sonic Temple -tapahtumat ja Stream On -keikat.

Siinä missä perustilassa intressit toteuttaa tapahtumia ovat vaihdelleet myönteisestä julkisuuskuvasta musiikkikattauksen monipuolistamiseen, ovat tavoitteet pelkistyneet perustoimintojen ylläpitämisen tasolle. Kaupallisen sektorin intressit AV-suunnitteluun ovat tulleet sen sijaan muilta teollisuuden aloilta, kuten Vuolan tapauksessa telakkatoiminnalta. Stream-toiminta on koettu innovatiiviseksi, mutta

vuorovaikutuksettomaksi toiminnaksi sekä nuortenpalveluissa että peruskouluopetuksessa.

Lyhyisiin tukitoimintoihin kuuluu opetus- ja kulttuuriministeriön tukitoimet kulttuurialan ahdingon helpottamiseksi, johon kuuluu vuonna 2020 myönnetty tukisumma sekä 2021 myönnetty jatkotuki koronakriisin vuoksi. Pitkittäisiin tukisuhteisiin kuuluu Raahen kaupungin päätös juurruttaa Rock Academy osaksi Raahen nuorisopalveluiden toimintaa kaupungin tuella.

Koettuihin hyötyihin, joita kriisitilanne on tuonut mukanaan, voidaan ensisijaisesti laskea esiintymiskokemuksien jatkaminen myös poikkeustilanteessa sekä muiden innovaatioiden jatkuva kehittämistyö, kuten toimivan etäopetusjärjestelmän rakentuminen kaikkien Rock Academy-toiminnan satelliittikaupunkien kanssa. Esimerkiksi sopimus Turku Rock Academyn ja konservatorion välillä hyödyttää kahden opiskelijakunnan tarpeita. Suhteutettuna perustilaan ”hyödyt” voidaan nähdä melko vähäisinä musiikkitoiminnan kannalta, menetysten korostuessa yleisenä ilmiönä. Kuitenkin innovaatiot, joita on kehitetty ja sovellettu, voidaan nähdä myös tulevaisuuden kannalta tarpeellisina järjestelminä, mikäli esimerkiksi pandemiatilanteen jälkeenkin ilmenee sosiaalista eristäytymistä vaativia yhteiskunnallisia olosuhteita.

Kustannukset ovat kuitenkin rajoittaneet myös sopeutumisratkaisujen täyttä käyttöönottoa. VR-studion tiloissa järjestetty VR Sonic Temple oli yritys tuottaa palvelumuotoinen musiikkiesitysten sarja, jota ei kuitenkaan jatkettu kaupallisten menestymismahdollisuuksien niukkuuden vuoksi.

Ääniteknikoiden ja freelancerien palkkaamisen estyminen tapahtumiin tarkoittaa menetettyjä tuloja ja laajemmassa kontekstissa koko elävän musiikin kenttä on kokenut valtavan työttömyysaallon. Festivaalien estyessä areenat ja stadionit eivät kykene järjestämään tapahtumia, logistiikka-, rahti- ja kuljetuspalvelut menettävät tuloja eikä yhteistyössä toimivat majoituspalvelut ja telttailualueet eivät saa asiakkaita. Lavatekniikasta ja audiovisuaalisesta suunnittelusta vastaavat ammattilaiset ovat vailla työtilaisuuksia ja esiintyjät, kuuluttajat sekä juontajat menettävät myös toimeentulonsa.

Musiikkiteollisuuden kanssa yhteistyötä tekevä ravintola-ala on myös kärsinyt mittavia vahinkoja. Toimeentulovaikeuksissa olevien ravintola- ja matkailualojen työntekijöiden määrä on kasvanut puolessa vuodessa 38 prosentista 48 prosenttiin. Palvelualojen ammattiliiton Annika Rönni-Sällinen sanoo, ettei koronapandemia ole kohdellut eri alojen työntekijöitä tasa-arvoisesti. Suurella osalla suomalaisista epidemia ei ole vaikuttanut millään tavalla toimeentuloon, mutta osalta se on vienyt lähes kaiken. (Kähkönen, 2021.)

Ennen hyödyksi laskettu musiikkiteollisuuden ja ravintola-alan yhteistyö on toistaiseksi täysin kadonnut. Ennen musiikkiesityksillä pystyttiin hankkimaan esiintymistuloja klubeilla ja muissa ravintoloissa artisteille, joka osaltaan hyödytti ravintoloiden myyntiä. Toisaalta anniskeluravintoloiden ja elävänmusiikin tapahtumien suhde oli heikentynyt jo ennen koronaa, sillä mm. Turusta on muutamassa vuodessa hävinnyt kannattamattomana useita pieniä ja keskisuuria keikkapaikkoja. Ravintoloiden sulkeutumisen taustalla on ollut toiminnan kannattamattomuus, sillä alkoholinmyyntiin perustuva ansaintalogiikka on alkoholinkäytön vähentyessä osoittautunut kestävämmäksi. (Esim. Pansu 2018.)

Rajoitteiden määrä suhteessa perustilaan on kasvanut huomattavasti verrattuna kaikkiin muihin musiikkiteollisuuden perusilmiöihin, kuten toimeksiantoihin ja yhteistyöverkostoihin. Kuitenkin rajoitusten puitteissa erilaiset intressit ja innovaatiot ovat korostuneita. Rajoitukset lähtökohtaisesti määrittää koronavirusepidemia. Elävän musiikin perustoiminnot ovat ristiriidassa aluehallintoviraston ohjeistusten kanssa (Aluehallintovirasto 2021), erityisesti yleisötilaisuuksien kokoontumisrajoitusten kanssa. Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella voitiin järjestää vain 6 henkilön tilaisuuksia, jos niissä noudatettiin THL:n ja OKM:n hygieni- ja turvallisuusohjeita. Aluehallintovirasto määrittää yleisötilaisuuksiksi mm. konsertit, festivaalit ja teatteri- ja kesäteatterinäytökset, eli lähes kaikki fyysisen läsnäolon kulttuurisen osallistumisen tapahtumat. Varsinais-Suomessa asetettiin 6 henkilön kattoraja tilaisuuksille ajalle 27.4.-14.5.2021. Rajoituksia on arvioitu ja toteutettu myös ennen tätä aikataulua ja tullaan arvioimaan myös jatkossa. Kokoontumisrajoitukset eivät kuitenkaan koske huvipuistoja tai tivoleita, sillä niiden nähdään olevan jatkuvaluonteista, normaalia toimintaa.

Julkisessa keskustelussa yleistyneen käsitteen “uusi normaali” voi nähdä sarjan interventioina tavalliseen arkeen, jotka rajoittavat totuttua ja edellyttävät uuteen sopeutumista kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla. Sopeutuminen koskee myös kulttuurielämää, jossa korvaavia ratkaisuja live-esiintymisten tilalle on haettu digitaalisista stream-palveluista ja yhteistyötapojen muutoksista. Koronavirusepidemian myötä käynnistyneen muutostilan toivotaan olevan väliaikainen, sillä sopeutumisratkaisut, joilla on pyritty korvaamaan ihmisten yhteisöllisyyttä digitaalisesti, koetaan puutteellisina vuorovaikutuksen ja läsnäolon elementtien poissaolon vuoksi. Sopeutumisratkaisujen nähdään olevan innovatiivisen ja yrittelijään toiminnan lisäksi myös puutteellisia. Kokemukset streameista koetaan kompensationsa perustilaa vasten. Ratkaisuihin, joilla on pyritty ylläpitämään elävän musiikin esittämisen mahdollisuuksia, suhtaudutaan kuitenkin myös innovaationa, jotka mahdollistavat kulttuurisen toiminnan, kuten esiintymisten ja bändikoulutuksen ylläpitämisen myös poikkeusoloissa.

Nuorten motivaatio toteuttaa itseään musiikin kautta huolettaa, sillä nuorten parissa haastatteluihin perustuen leviää epäuskoa koko musiikkialaan ja kyseenalaistamista sen suhteen, miksi sitä tulisi ylipäättään tehdä. Musiikkiharrastuksen havaitaan olevan kanava välittää tunteitaan ja toimia osana yhteisöä. Näiden estyessä nuorten väylät kommunikaatiolle ja osallisuudelle vaikeutuvat, koskettaen erityisesti valmiiksi heikommassa asemassa olevia nuoria. Huoli koskettaa myös Turku Rock Academyn jäseniä.

Kulttuurielämään vaikuttavan rajoitustilan perusteet liittyvät koronavirusepidemialta suojautumiseen, eikä itsessään kulttuuriin tai sen tilaan. Kuitenkin Suomella on historiassaan aika, jolloin tanssiminen ei sopinut periaatesyistä yhteiskunnalliseen eetokseen. Periaatteesta riippumatta ovat rajoitustilan aikaiset valtiolliset toimenpiteet mittasuhteiltaan suurimmat sitten tanssikiellon. Turvallisuuskysymykset olivat toissijaisia, sillä kyse oli kansakunnan moraalin ja korkeimpien arvojen suojelusta. Päivi Puukan (2020) artikkelissa haastateltu tutkija Seija-Leena Nevala kertoo sota-ajasta kerätyissä muisteloista ilmenevän kysymättäkin tanssikiellon aika. Se on vahva sukupolvikokemus, johon liittyy häpeän kokemukset.

Toimittaja Mia Palokallio (2020) näkee myös koronakriisin sukupolvi-ilmiönä, jossa köyhimmässä ja epävarmimmassa elämäntilanteessa olevat kärsivät eniten tilanteesta.

Palokallio huomauttaa yhden vuoden olevan ratkaiseva koko elämän suunnan kannalta, ja mainitsee maailmalla puhuttavan jo kokonaisesta koronasukupolvesta. Toimittaja kokee huolestuttavaksi harjoittelu- ja työpaikkojen tarjonnan puutteen ja ihmissuhteiden luomisen.

Nuorten musiikkiharrastus on kanava purkaa tunteita sekä mahdollisuus menestyä myös taloudellisesti normaalioloissa. Koronakriisin rajoittava ja eristävä vaikutus vaikeuttaa jo ennestään syrjäytymisvaarassa olevien nuorten mahdollisuuksiin osallistua yhteiskunnan toimintoihin ja hyödyntää heille suunnattuja palveluita. Nuorisolain 2§ tavoitteisiin kuuluu edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa sekä tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista. (Finlex, Nuorisolaki 1285/2016).

Tämä tutkielma on katsaus yhden nuortenpalvelutoimen vuorovaikutukseen muun yhteiskunnan ja kulttuurin kanssa. Vuorovaikutusta määrittää juuri nyt sellaiset asiat, kuten koronakriisi, paikallaan seisovat yhteistyökuviot ja myös musiikkikulttuurin sisäiset ongelmat mediamonopoleista rakenteisiin, joissa vain tietyn tyyppisellä ilmaisulla pärjää todennäköisesti parhaiten. Kuitenkin tahto kehittyä ja sopeutua on johtanut käytännön konkreettisiin toimenpiteisiin, joilla on paikattu hankalaa tilannetta.

Vuodet 2020–2021 ovat käännteentekevä aika yhteiskunnassa, jolloin moni totuttu muovautuu kohti ”uutta normaalia”. Tutkimuksen kartoittava ja tulkitseva luonne liittyy tutkittavan ilmiön ajankohtaisuuteen. Kulttuuriteollisuuteen, erityisesti suomalaiseen musiikkiteollisuuteen, kohdistuvat rajoitteet voivat vaikuttaa vielä hyvinkin pitkään alan tulevaisuuteen.

Aika rajoitusten alla on käsittänyt menetettyjä tuloja, tapahtumia ja ihmisten hyvinvoinnin heikentymistä, mutta myös innovaatioita ja strategioita, joiden avulla on yritetty selviytyä. Osaavaa työvoimaa on haalittu jo muille teollisuuden aloille, mutta miten pitkälle ilmiö johtaa, on jatkotutkimuksen aluetta. Kulttuurin parissa on edelleen tarvetta osaaville ammattilaisille.

Yhteiskunnalliset koronarajoitukset johtavat luonnollisesti rajoittuneeseen toimintaan sen julkisilla osa-alueilla, kuten nuortenpalveluissa. Rajoitustilojen muutoksien vaikea

ennustettavuus vaikeuttaa Turku Rock Academyn yhteistyötä festivaalien ja muiden musiikkialan toimijoiden kanssa.

Musiikkialan laajamittainen ahdinko on johtanut alan toimijoiden toimintamahdollisuuksien heikentymiseen ja jopa työttömyyteen. Valtion tukitoimilla on pyritty paikkaamaan menetettyjä tuloja, mutta kuitenkin kahden miljardin liikevaihdon käsittävän alan menetyksiä ei pystytä paikkaamaan edes muutamalla sadalla miljoonalla eurolla.

Kertaluontoisina, nopeina transaktioina valtio on myöntänyt 110 miljoonaa euroa ja 235 miljoonaa euroa kulttuurialalle jaettavaksi Taiteen edistämiskeskuksen kautta. Valtiokonttorin myöntämä tapahtumatakuu käsittää 85 miljoonaa euroa, joka on ennakollisesti myönnettävä sitoumus vähintään 200 hengen yleisötapahtumille. Edellytys tapahtumatakuun saamiselle olisi vähintään 150 000 euron liikevaihto. Taiteen edistämiskeskus edellyttää hakijoilta ammattilaisuutta, työsuunnitelmaa, sekä pandemian aiheuttamaa työn ja tulojen menetyksiä. Takautuvia korvauksia ansiomenetyksistä ei ole mahdollista myöntää. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 29.4.2021).

Valtion kahdesta kulttuurialan tukipaketista huolimatta opetus- ja kulttuuriministeriön kymmenien miljoonien eurojen pysyvä leikkaus kohdistuu kulttuurialaan. Se tarkoittaa rahoituksen vähenevän 41 miljoonalla tieteen, taiteen, liikunnan ja nuorisotoiminnan alueilla, keskustalaisen tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikon tontilta. (Aromaa, 2021).

Tämä yhteiskunnallinen diskurssi, jossa kulttuuriin kohdistuva leikkaaminen vielä koronakriisin jälkeen, voi johtaa yhä syvempiin ongelmiin erityisesti nuorison parissa, joka ensisijaisesti tarvitsee yhteiskuntaan sopeutuakseen ja sitä uudistaakseen välineitä purkaa pahaa oloaan, hankkia sosiaalisia taitoja ja yhteenkuuluvuutta.

Säästötoimenpiteet ovat ymmärrettäviä, sillä valtionvelan maksaminen on tärkeä ja perusteltu asia. Kuitenkin se mistä säästetään, on ne kanavat, joiden kautta yhteiskunta uusiutuu. Sijoitus nuoriin on sijoitus tulevaisuuteen, jonka voisi ajatella pidemmän kautta olevan tehokkaampi ratkaisu elvyttää Suomi ennen määräaikoihin sitoutunutta velanmaksua.

Tapahtuma-ala on yhdistynyt monella tapaa tukemaan kaikkea kulttuurista toimintaa. Esimerkiksi Myyrmäki-liike on perustanut kaikille vantaalaisille avoimen tapahtumakalustoa välittävän lainaamon. (Färding, 2021) Toiminnan on tarkoitus avautua, kun tapahtumia saa taas järjestää. Lainaaminen edellyttää järjestettävän tapahtuman avoimuutta, eikä kalustoa lainata kaupallisiin, voittoa tavoitteleviin tilaisuuksiin. Tapahtumien kuluja voidaan kuitenkin kattaa pääsymaksulla. Myyrmäki-yhdistys tarjoaa lainaan toriteltoja, pöytäsettejä, äänentoistolaitteita, sähkölaitteita ja -kaapeleita, valolaitteita, videokameroita sekä esiintymislavan.

Kulttuurialan ammattilaiset ovat ottaneet kantaa myös taiteen keinoin tilanteeseen, jossa työtilanteen totaalinen alasajo, lomautukset ja rahoituksen riittämättömyys on vaatinut myös konkreettista toimintaa. Tempauksen takana on suuri ryhmä esittävän alan ammattilaisia, joille yleisökontakti on elinehto. Älä unohda -teos (Ruuskanen, 2021) on musiikkivideo, joka on omistettu valtakunnallisesti ja globaalisti kaikille heille, jotka tekevät työtään esittävän taiteen, luovuuden ja live-elämysten parissa. Teoksen ovat toteuttaneet sanoittajat Virpi Rautsiala ja Niko Nova, säveltäjänä toiminut Markus Petsalo ja sovituksista vastanneet Ossi Jauhiainen ja Tatu Kemppainen.

Tässä tutkielmassa on avattu holistisesti musiikkiteollisuuden ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen syy- ja seuraussuhteita perus- ja muutostilassa. Aineistosta on noussut esiin useita strategioita ja roolituksia, jotka määrittävät toimeksiantojen luonnetta ja lähtökohtia.

Käsitteillä on ollut musiikkiteollisuuden liiketaloudelliset ja strategiset menetelmät, vaikutus talouteen, yhteiskuntaan, kulttuuriin sekä kulttuurialan toimijoihin ja nuoriin. Kaikki nämä ovat ajautuneet muutostilaan koronakriisin aikana. Kriisin kokonaisvaltainen luonne heijastuu monimutkaisen prosessin kautta musiikkiteollisuuden suurimpien tulosten takojien huipulta kaikkein haavoittuvimpiin nuoriin, missä valtio rakentaa kehykset minkä sisällä on mahdollista toimia.

Tutkimus kulttuurin etätoiminnasta selittää niitä menetelmiä, joilla sosiaalisesti eristäytynyttä kulttuuria on ylläpidetty. Koronakriisi on ensimmäinen laatuaan oleva kriisi, joka on edellyttänyt modernilta yhteiskunnalta tämän mittasuhteen eristäytymistä. On täysin mahdollista, että vastaavia kriisejä voi tulla myös jatkossa, joten jatkotutkimus sosiaalisen eristäytymiseen sopeutumiseksi voi olla relevanttia

tulevaisuudessakin, esimerkiksi tutkimukset stream-toiminnan tulevaisuudesta ja jatkumosta voi nähdä tärkeänä tutkimuksen alana.

Tuleva vuosi 2022 herättää paljon kysymyksiä ilman valmiita vastauksia, mutta voimme päätellä jotain tämän tutkielman perusteella niistä pohjavirtauksista, mistä siirrytään tulevaan. Edessämme on kysymyksiä yhteiskunnan halukkuudesta osallistua kulttuurin ja taiteen tukemiseen ja sitä kautta nuorten hyvinvointiin, sekä musiikkiteollisuuden jo valmiiksi ongelmallinen tilanne mediakulttuurin epäsymmetrisistä valtasuhteista, minkä puitteissa tasa-arvoinen esiintyvän taiteen kenttä ei toteudu.

Pohtiessa mediamonopoleja on havaittu niiden yritysstrategian perustuvan pienempien yritysten sulauttamiselle asymmetrisen valtasuhteen kautta. Huolenaiheeksi nousee monimuotoisuus kulttuurin kentällä, sillä yhden mediahallinnon ja sen toimintamallin alaisuudessa toimivia ihmisiä koskee myös mediatalon bisnesetiikka ja velvollisuus toimia yhtiölle uskollisesti.

Musiikkitapahtumien verkoston ja elävän musiikin alan edunvalvontajärjestö LiveFINin toiminnanjohtaja Jenna Lahtinen näkee, että alan toimijat kaipaavat huomattavasti konkreettisempia tukitoimia. LiveFIN on laskenut, että elävän musiikin yksityinen sektori on menettänyt koronan takia viime vuonna 360 miljoonaa euroa. Se on 80 prosenttia alan liikevaihdosta. Lahtinen painottaa tarvetta tulevaisuudennäkymiin sekä selkeän keskustelun niistä askelmerkeistä ja reunaehdoista, minkä puitteissa tapahtumia voidaan taas järjestää. (Vilkman, 2021).

Elävän musiikin yksityissektorin edunvalvoja LiveFIN ry pitää työ- ja elinkeinoministeriön esitystä tapahtumatakuusta puutteellisena ja alaa eriarvoistavana. Tapahtumatakuu on suunnattu ammattimaisille yleisötapahtumien järjestäjille, mutta sulkee ulkopuolelle esimerkiksi ympärivuotista klubi- ja konserttitalitoimintaa ylläpitävät järjestäjät. (LiveFIN, 2021.) Ottaen huomioon esimerkiksi Tall Ships Racesin järjestämisen kesällä 2021 kokee myös Bértenyi epäilevää suhteessa siihen, miksi toisien tapahtumien järjestämiseen panostetaan suurella pieteetillä, kun samanaikaisesti festivaalitoimitsijat, kuten Ruisrock, toimivat vastuullisesti ja omanarvontuntoisesti peruuttaessaan tapahtumansa kesällä 2021.

LiveFIN on vastuussa #VuosiHiljaisuutta-kampanjasta, joka tarkoitti valtakunnallista hiljaista hetkeä suomalaisen elävän musiikin puolesta. LiveFINin sivustoilla mainitaan

erityiskiitokset Bauer Medialle, Nelonen Medialle ja Radio Helsingille. Nelonen Media, joka osaltaan on kahminut valtavan määrän tiedotusvälineitä ja julkisen esiintymisen tilaa, on osa musiikkialan jo ennestään olemassa ollutta ahdinkotilaa.

Kuten kappaleessa 6.2.2 mainittiin, on suomalainen elävän musiikin kenttä vaarassa yksipuolistua ja ajautua epäedullisiin sopimuksiin (Muusikkojen liitto, 2019.) Sen lisäksi Nelonen Media ei ole ollut hiljaa elävän musiikin areenoilla vuottakaan, sillä aiempi listaus Nelosen median artistien esiintymisistä vain Turun seudulla ja naapurikaupungeissa täytti kesällä 2020 suurimman osan koko elävän musiikin tarjonnasta. Edunvalvoja LiveFINin tulisi tarkastella kentän etuja myös Muusikkojen liiton kanssa, mikäli vuosi hiljaisuutta todellakin huolettaa koko elävän musiikkialan puolesta.

Vaikka Nelonen Media tarjoaa Turku Rock Academyille kuuluvuutta Radio Rock-kanavallaan, on vaarana kuitenkin Nelonen Median vaikutusvallan kasvu myös nuortenpalveluiden tuotosten levittäjänä. Akateemista tutkimusta ei kosketa ”pyhät lehmät”, joiden vaikutusvaltaa ja impulsseja pelätään musiikkialalla toiminnan näennäisenä mahdollistajana mutta pääasiassa rajoittajana, koskien julkisten tiedotusvälineiden vapautta.

Koronan jälkeisenä aikana kotimaisen livemusiikin kenttä on entuudestaan tuntematon, jota varten voisi olla tärkeää toteuttaa ennustavaa suunnittelua sen suhteen, miten musiikin monipuolisuutta voidaan turvata. Suuret mediayhtiöt tekevät voittoa myös koronan aikana, kuten kaikki muutkin yrityskeskittymät ja konglomeraatit. Itseensä kilpailijansa sulauttavat konsernit määräävät tahtilajin niille, jotka niiden alaisena toimii, ja voivat myös ladella säännöt monopolin ulkopuolisille taiteilijoille ja artisteille, joita kieltäytyminen yhteistyöstä vahingoittaa sekä julkisuudessa että taloudessa.

Aiemmin mainitussa Metsäliittoon kohdistuvassa tutkimuksessa huomattiin panos kulttuuriin ja taiteeseen imagoa ja profiilia nostattavana toimintana. Mutta kuinka mediatalo, kuten Nelonen Media, voisi huolestua julkisuuskuvastaan, jos se omistaa vähitellen kaikki julkisuuden areenat?

Myös osaava työvoima ajautuu toimimaan suurten yritysten toimeksiantojen toteuttajana, joka vie osaltaan aikaa työpanokselta, jonka voisi kohdistaa nuorten kanssa toimimiseen. Osaava työvoima koostuu suureksi osaksi freelancereista ja

sellaisista toimijoista, joita ei yhdistä riittävät eturyhmäorganisaatiot ja sellaiset tahot, joihin voisi tukeutua hädän hetkellä.

On varmasti syytä pohtia, miten musiikkialan ammattilaisten etuja voisi valvoa jo ruohonjuuritasolta ja esimerkiksi siitä näkökulmasta, miten musiikkialalle pyrkiviä nuoria voitaisi ottaa mukaan ja sosiaalistaa suurempaan yhteisöön, joka toimisi tukena ja turvana. Yritysmailman ja teollisuuden suhteesta nuorisoon tulisi myös toteuttaa laajempaa jatkotutkimusta, niiden kuitenkin vaikuttaessa toisiinsa monimutkaisten konjunktoiden kautta. Tutkielmassa on esitetty organisaatiomuutokset ja uudelleenryhmittelyt välineinä, joilla voidaan sopeutua kriisitilanteisiin. Nelonen Media käyttää toimintastrategiaa, jossa kilpailua voidaan eliminoida sulauttamisella.

Mielenkiintoista olisi selvittää esimerkiksi sitä, voiko monopolin ulkopuoliset artistit käyttää samanlaisia strategioita ja kuinka eettistä se olisi pelata samoin pelisäännöin voittoa tavoittelevan konglomeraatin kanssa julkisesta tilasta. Kysyttävä on, kuinka tämä hyödyttäisi myös nuoria, aloittelevia muusikoita, jotka kasvavat ammattilaisuuteen Turku Rock Academyn kaltaisten yhteisöjen kautta. Vapaa taide ja nuoret ovat kuitenkin yleistajuisesti ajateltuna tärkeä osa kansankulttuuria ja sen uusiutumisprosessia.

Turku Rock Academy on yksi näistä väylistä, joita koskettaa myös tuleva 10 miljoonan pysyvä leikkaus. Harva ammattilainen pystyy täysin filantropisista lähtökohdista toimimaan kulttuurin ja nuorten hyväksi, jolloin tarvitaan korkeamman asteen eturyhmätoimintaa ja varmuutta tulevaisuudesta muitakin väyliä pitkin, kuin valtiovalta. Havainnoista päätellen meillä toimii keskustalainen tiede- ja kulttuuriministeri, jonka huoli turvetuotannosta menee oman ministerisalkkunsaa pääasiallisen sisältönsä ensimmäiselle aukeamalle. Se, miten ja minkälaisin menetelmin kulttuurialan kenttä järjestäytyy yhteistyöhön, on erittäin mielenkiintoinen kenttä jatkotutkimukselle.

LÄHTEET

Lähdekirjallisuus, artikkelit ja Internetlähteet

Aluehallintovirasto 2021: Usein kysyttyjä kysymyksiä koronaviruksesta. URL:<https://avi.fi/usein-kysyttya-koronaviruksesta#item-FkUhWGKAqmTQ-48342503> (Käyty 29.4.2021)

Aromaa, Jonni 2021: Hallituksen terveiset taiteilijoille: koronan kurittamalle kulttuurialalle jopa kymmeniä miljoonia vähemmän rahaa tulevana vuosina. *Yle Uutiset* 30.4.2021, URL: <https://yle.fi/uutiset/3-11910378> (Käyty 30.4.2021.)

Behr, Adam & Webster, Emma & Brennan, Matt & Cloonan, Martin & Ansell, Jake 2015: Making Live Music Count: The UK Live Music Census. *Popular Music and Society*, 43.

Bourdieu, Pierre 1984. *Distinction. A Social Critique of the Judgement of Taste*. Translated by Richard Nice. London: Melbourne, Henley: Routledge.

Cohen, Sarah 1991: *Rock Culture in Liverpool: Popular Music in the Making*. Oxford University Press.

Daykin, Norma 2012: "Developing Social Models for Research and Practice in Music, Arts, and Health: A Case Study of Research in a Mental Health Setting". Teoksessa *Music, Health and Wellbeing*. Kirjoittajat: Macdonald R. Kreutz G. Mitchell L. Oxford University Press, Iso-Britannia.

Dwyer, Tim 2010: *Media convergence*. Maidenhead, Open University Press. Berkshire, Iso-Britannia

Finlex.fi 2016: Nuorisolaki 1285/2016. URL: <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285> (Käyty 25.4.2021).

Finnegan, Ruth 1989: *The Hidden Musicians: Music-Making in an English Town*. Wesleyan University Press.

Fräntilä, Jarkko 2019: Hullu idea lähti vyörymään lumipallon lailla: Turkuun on suunnitteilla eräs Suomen suurimmista yhtyeistä – 1000 soittajaa tavoitteena. *Rumba.fi*, 25.7.2017, URL: <https://www.rumba.fi/uutiset/hullu-idea-lahti-vyorymaan-lumipallon-lailla-turkuun-suunnitteilla-eras-suomen-suurimmista-yhtyeista-1-000-soittajaa-tavoitteena/> (Käyty 12.4.2019).

Färding, Aada 2021: Haluatko perustaa oman festarin? Myyrmäestä saa ilmaiseksi lainaan kaiken tarvittavan kaluston pandemian hiipuesssa. *Helsingin Sanomat* 1.4.2021, URL: <https://www.hs.fi/kaupunki/vantaa/art-2000007896915.html> (Käyty 15.4.2021).

Haapanen, Mikko 2011: Laman lapsista piirtyy rekisterien avulla hätkähdyttävä kuva. *Yle.fi*, URL: <https://yle.fi/uutiset/3-5305936> (Käyty 26.4.2021).

Hesmondhalgh, David 2002: *The Cultural Industries*. SAGE Publications Ltd, 6 Bonhill Street, Lontoo, Iso-Britannia.

Hesmondhalgh, David & Negus, Keith 2002: *Popular Music Studies*. Oxford University Press Inc, New York.

Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009: Tutki ja kirjoita. 15.–16. painos, Kustannusosakeyhtiö Tammi. Kariston Kirjapaino Oy, Hämeenlinna.

Homan, Shane & Cloonan, Mart in & Cattermole, Jen 2015: *Popular Music Industries and the State: Policy Notes*. Routledge Studies in Popular Music.

Hätinen, Jukka 2021: Kommentti Tapahtuma-alan musta perjantai hukkui turpeeseen. *Rumba.fi*, 19.4.2021, URL: <https://www.rumba.fi/uutiset/kommentti-tapahtuma-alan-musta-perjantai-hukkui-turpeeseen/> (Käyty 21.4.2021).

Ikävalko, Minna 2004: *PAS DE DEUX OF ART AND BUSINESS: A study of commitment in art sponsorship relationships*. Lappeenrannan teknillinen yliopisto, Digipaino.

John Von Neumann, Oskar Morgenstern 1944: *Theory of Games and Economic Behavior*. Princeton, Yhdysvallat. Princeton University Press.

Kähkonen, Heikki 2021: Ravintola-alan työntekijöiden ahdinko kestänyt jo vuoden – joka toisella vakavia toimeentulo-ongelmia. *Viisi tähteä blogi* 5.3.2021, URL: <https://viisitahtea.com/artikkelit/ravintola-alan-tyontekijoiden-ahdinko-kestanyt-jo-vuoden-joka-toisella-vakavia-toimeentulo-ongelmia/> (Käyty 30.4.2021).

Käpylä, Tiina 2018. *Bändissä ja Vimmassa. Sosiaalinen sukupuoli arjesta esiintymislavalle turkulaisten nuorten bändiharrastuksissa*. Turun yliopiston julkaisuja – Annales Universitatis Aboensis Sarja -Ser. C Osa – Tom. 460. Scripta Lingua Fennica Edita. Turku 2018.

LiveFIN 2021: Musiikkitapahtumien ääntä tulee kuulla tukien ja exit-suunnitelman valmistelussa. Suomen musiikki-tapahtumien verkosto LiveFIN 1.4.2021, URL: <https://www.livefin.fi/musiikkitapahtumien-aanta-tulee-kuulla-tukien-ja-exit-suunnitelman-valmistelussa/> (Käyty 28.4.2021).

LiveFIN 2021: #VuosiHiljaisuutta. Suomen musiikkitapahtumien verkosto LiveFIN, URL: <https://www.livefin.fi/vuosihiljaisuutta/> (Käyty 28.4.2021).

Messick, Kyle J. 2020. “Music Industry in Crisis: The Impact of a Novel Coronavirus on Touring Metal Bands, Promoters, and Venues.” OSF Preprints. URL: <https://osf.io/96ptk/> (Käyty 8.2.2021).

Mistola, Juhani 2017: *"Oman kylän poikii" – Musiikin yhteisöllinen harrastaminen varsinaissuomalaisessa rock-skenessä*. Turun yliopisto, Pro gradu -tutkielmat ja diplomityöt sekä syventävien opintojen opinnäytetyöt. URL: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201701131136> (Käyty 26.4.2021).

Music Finland, 2020: Suomen musiikkialan talous ja vienti 2019. URL: <https://musicfinland.fi/fi/tutkimukset/suomen-musiikkialan-talous-ja-vienti-2019> (Käyty 25.4.2021).

Naantali Sunfest 2020: Naantali Sunfest 31.07.-1.8.2020. URL: <https://www.visitnaantali.com/fi/tapahtuma/naantali-sunfest> (Käyty 30.4.2021).

Nelson, Jonathan & Zeckhauser, Richard 2008: *The Patron's Payoff: Conspicuous commissions in italian Renaissance Art*. Princeton ja Oxford, Princeton University Press.

Nuorisotyön tallentaja Nuoperi 2021: (Nuoriso-) *Ohjattuja säveliä*. Nuorisotyön tallentaja Nuoperi, toimittaneet Minna Heikkinen ja Terhi Lehtonen Turun yliopisto, Painosalama Oy, Turku.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021: Hallitus linjasi tukipaketista kulttuuriin, taiteeseen, liikuntaan ja tapahtuma-alalle. URL: <https://minedu.fi/-/10616/hallitus-linjasi-tukipaketista-kulttuuriin-taiteeseen-liikuntaan-ja-tapahtuma-alalle> (Käyty 22.4.2021).

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2021: Usein kysyttyä kulttuurin, liikunnan ja tapahtuma-alan tukipaketista. URL: <https://minedu.fi/koronavirus-ja-varautuminen> (Käyty 29.4.2021).

Osborne, Martin & Rubinstein, Ariel 1994: *A Course in Game Theory*. Massachusetts, Yhdysvallat, MIT Press.

Palokallio, Mia 2020: Koronasukupolvi ja uusi tulevaisuus. *Maaseudun Tulevaisuus* 23.11.2020, URL:

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/puheenaiheet/kolumni/artikkeli-1.1247284>

(Käyty 29.5.2021)

Pantsu, Pekka 2018. Suomalaisten juominen ravintoloissa sukeltanut 20 vuotta – selvitys ehdottaa ratkaisuksi veroalea, joka laskisi oluttuopin hintaa. *Yle.fi*. URL: <<https://yle.fi/uutiset/3-10503797>> (Käyty 29.5. 2021).

Picheta, Rob 2021: No masks, no social distancing and a 4,000-strong crowd at next month's Brit Awards, as the UK looks to restart live events. *CNN entertainment*, 22. 4.2021, URL: <https://edition.cnn.com/2021/04/22/entertainment/brit-awards-social-distancing-trial-scli-intl-gbr/index.html> (Käyty 29.4.2021).

Piirainen, Joni 2018: Turku Rock Academyssa kasvanut Awake Again teki maailmanlaajuisen levytyssopimuksen – ”Tuhannet harrastajat haaveilevat tästä”. *Yle Uutiset* 6.8.2018, URL: <https://yle.fi/uutiset/3-10338964> (Käyty 29.4.2021).

Pirttijoki, Markus 2021: Kulttuurialan korona-ahdinko jatkuu. *Etelä-Suomen Sanomat*: pääkirjoitus, 13.2.2021, URL: <https://www.ess.fi/paakirjoitus-mielipide/3663965> (Käyty 21.4.2021).

Putnam, Robert 1995: Bowling Alone: America's Declining Social Capital. *Journal of Democracy*, vol. 6, n: o 1. 65–78.

Puukka, Päivi 2020: Sota-ajan tanssikieltoa valvottiin ankarasti, silti Suomi tanssi – kaksi kuoli, kaksi tuomittiin vankilaan, kymmeniä tuhansia sakotettiin. *Yle Uutiset* 29.3.2020, URL: <https://yle.fi/uutiset/3-11273713> (Käyty 29.4.2021).

Pääesikunnan hallinnollinen osasto, 1991: Valmiuslaki. Puolustustilalaki. Valtion painatuskeskus, Kampin VALTIMO. Helsinki 1991

Raahen Seutu 2021: Rock Academy Raahen päättyi hankkeena, mutta työtä voidaan jatkaa nyt Raahen kaupungin tuella. URL: <https://www.raahenseutu.fi/rock-academy-aahe-paattyi-hankkeena-mutta-tyota-v/3525815> (Käyty 22.4.2021).

Ruisrock.fi 2021: Ruisrock 2021 peruuntuu koronavirustilanteen takia. URL: <https://ruisrock.fi/ruisrock-2021-peruuntuu-koronavirustilanteen-takia/> (Käyty 23.4.2021).

Ruuskanen, Laura 2021: Itäsuomalaiset kulttuurialan ammattilaiset valmistivat uudenlaisen vappumarssin – Älä unohda -teos kertoo kaipuusta työn ja yleisöjen pariin. *Yle Uutiset* 30.4.2021, URL: <https://yle.fi/uutiset/3-11910435> (Käyty 30.4.2021).

Räsänen, Mikko 2019: IL-Analyysi: Onko Suomeen syntymässä musiikkihirviö? *Iltalehti* 2.2.2019, URL: <https://www.iltalehti.fi/musiikki/a/ffbe5cd2-2bb7-4bf3-9837-e054044ee3ed> (Käyty 29.4.2021).

Siltanen, Vesa 2021: Yle: Kulttuuri- ja tapahtuma-alalle tulossa yli 225 miljoonan euron tukipaketti, päätti hallitus. Soundi.fi, URL: <https://www.soundi.fi/uutiset/yle-kulttuuri-ja-tapahtuma-alalle-tulossa-yli-225-miljoonan-euron-tukipaketti-paatti-hallitus/> (Käyty 26.4.2021).

Suomen Kuvalehti 2021: Koronatyöryhmään nimitetty Paula Vesala ryöpyttää hallitusta: ”heiluttaisin kirvestä Marinin ja Kiurun suuntaan”. URL: <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kulttuuri/koronatyoryhmaan-nimitetty-paula-vesala-ryopyttaa-hallitusta-heiluttaisin-kirvesta-marinin-ja-kiurun-suuntaan/?shared=1155417-6d7ee7e3-4> (Käyty 21.4.2021).

Suppes, Patrick 1969: The Philosophical Relevance of Decision Theory. Teoksessa: *Suppes, Patrick. Studies in the Methodology and Foundations of Science. Selected Papers from 1951 to 1969*. Dordrecht, D. Reidel Alankomaat.

Tall Ships Races Turku 2021: Tapahtumatietoa. URL: <https://www.tallshipsturku.fi/tall-ships-races-turku-2021/tapahtumatietoa> (Käyty 26.4.2021).

Tuori, Kaarlo 1990: *Oikeus, valta ja demokratia. Lakimiesliiton kustannus*. Mäntän Kirjapaino Oy, Mänttä.

Turpeinen Isto & Marja-Leena Juntunen & Hanna Kamensky 2019: Etsivä kulttuurityö lisää lasten ja nuorten kulttuurista osallisuutta. Equal Arts Policy Brief 2/2019, URL: <https://sites.uniarts.fi/documents/14230/0/Etsiv%C3%A4+kulttuurity%C3%B6+PB/f4b98b97-85ac-4c82-90a9-d090de72c63d> (Käyty 20.4.2021)

Turku.fi 2009: Turku Rock Academy. URL: <http://www.turku.fi/turku-rock-academy/info> (Käyty 8.4.2019).

Turku.fi 2020: Turku Stream Festival 5. – 6.6. 19.05.2020. URL: https://www.turku.fi/uutinen/2020-05-19_turku-stream-festival-5-66 (Käyty 25.4.2021)

Väänänen Ari & Murray, Michael & Koskinen Aki Vahtera Jussi & Kouvonen Anne & Kivimäki, Mika 2009: Engagement in cultural activities and cause-specific mortality: prospective cohort study. *Preventive Medicine*, 49, 142–7.

Valtioneuvosto: Valtioneuvoston johtaminen koronatilanteessa. Valtioneuvoston verkkosivut, URL: <https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta/valtioneuvoston-johtaminen> (Käyty 17.11.2020).

Vilkman, Sanna 2021: Livemusiikin ala on kyllästynyt jutusteluun ja vaatii hallitukselta konkreettista tukea – viime vuonna Jesse Markinin piti elää unelmaansa, sitten tapahtumat lakkautettiin. *Yle uutiset* 12.3.2021, URL: <https://yle.fi/uutiset/3-11832426> (Käyty 29.4.2021).

Koivuranta, Esa 2021: Itsetuhoisia nuoria on sairaaloissa niin paljon, että osa nukkuu yönsä käytävällä – ylilääkäri: ”Yhteiskunnan on kysyttävä, miksi nuoret eivät selviä”. *Yle uutiset* 21.4.2021. URL: <https://yle.fi/uutiset/3-11813380> (Käyty 22.4.2021).

HAASTATTELUT

Arvas, Tomi, Turku 9.4.2019. Lähihaastattelu. Haastattelija Ossi Kivijärvi. Haastattelutallenteet tutkijan hallussa.

Bértenyi, Mark Albert, Turku 9.4.2019 ja 15.3.2021. Lähihaastattelu ja Zoom-haastattelu. Haastattelija Ossi Kivijärvi. Haastattelutallenteet tutkijan hallussa.

Saukkoriipi, Ida-Sofia, Turku 5.3.2021. Zoom-haastattelu. Haastattelija Ossi Kivijärvi. Haastattelutallenne tutkijan hallussa.

Oravala, Tomi, Turku 29.4.2021. Zoom-haastattelu. Haastattelija Ossi Kivijärvi. Haastattelutallenne tutkijan hallussa.

Vuola, Jussi, Turku 10.3.2021. Zoom-haastattelu. Haastattelija Ossi Kivijärvi. Haastattelutallenne tutkijan hallussa.

LIITE 1.

1. Rekisterin nimi	Turku Rock Academyn toimintamalli ja strategia
2. Rekisterinpitäjä	Turun yliopisto, 20014 TURUN YLIOPISTO kirjaamo@utu.fi +358 29 450 5000 (vaihde)
3. Vastuuhenkilön yhteystiedot	Ossi Kivijärvi, 0505953569, oskaki@utu.fi Tiina Käpylä, +358 50 328 9402, takapy@utu.fi
4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot	DPO@utu.fi +358 29 450 4361
5. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste	<p>Vastaajilta kerätään näkemyksiä TRA:n toiminnan tilasta ennen ja jälkeen koronapandemian myötä asetettuja toimintarajoituksia. Aineisto kerätään vastaajilta äänitallenteina ja avoimina kirjallisina kysymyksinä. Vastaajille annetaan oikeus anonyymin vastaamiseen yleisen tunnistettavuuden välttämiseksi.</p> <p>Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuojasäätelyn 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on <i>(rasti vain yksikohta)</i></p> <p>☒ käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 a-kohta)</p> <p>☐ rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta)</p> <p>☐ muu mikä _____</p>
6. Käsiteltävät henkilötietoryhmät	<p>Rekisteriin talletetaan rekisteröidystä seuraavia tietoja</p> <p>Koko nimi, sähköpostiosoite, toimenkuva virkasuhteessa, kokeuksia ja käsityksiä COVID19-pandemian myötä tulleiden rajoitusten vaikutuksesta työhön Turku Rock Academylla</p>

7. Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät.	
8. Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin	Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.
9. Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit	Henkilökohtaisia tietoja, kuten yhteystietoja säilytetään tutkimuksen vertaisarvioinnin valmistumiseen ja tutkimuksen hyväksymiseen saakka. Haastattelunauhoitteista kirjoitetaan tekstitiedostot. Haastattelunauhoitteet poistetaan. Litteroitu haastatteluaineisto tallennetaan tietoturvallisesti ja hävitetään asianmukaisesti vuoden päästä tutkimuksen valmistumisesta, viimeistään 06/2021.
10. Rekisteröidyn oikeudet	<p><i>Kun kohdassa 5 on valittu ensimmäinen kohta (tieteellinen tutkimus), lisää tämä teksti:</i></p> <p>Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta tieteellisessä tai historiallisessa tutkimustarkoituksessa silloin, kun poisto-oikeus todennäköisesti estää tai vaikeuttaa käsittelyä.</p> <p>Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle.</p> <p>Yhteyshenkilö rekisteröidyn oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvissä asioissa on Turun yliopiston tietosuojavastaava, yhteystiedot ilmoituksen alussa.</p> <p><i>Kun kohdassa 5 on valittu toinen kohta (suostumus), lisää tämä teksti:</i></p> <p>Jos käsittelyperusteena on suostumus, on rekisteröidyllä oikeus peruuttaa suostumuksensa ilmoittamalla siitä rekisterinpitäjälle seuraavasti: <i>Kirjoita tähän kenelle ja miten rekisteröity voi mahdollisimman yksinkertaisesti ja helposti ja ilmoittaa haluavansa peruuttaa suostumuksensa.</i></p>

	<p>Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä.</p> <p>Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle.</p> <p>Yhteyshenkilö rekisteröidyn oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvissä asioissa on Turun yliopiston tietosuojavastaava, yhteystiedot ilmoituksen alussa.</p>
11. Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.
12. Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta	Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloinnin tekemiseen.